

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR S

JUDr. PHDr. Stanislavem Balíkem, Ph.D., děkanem Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský
**Exekuce prodejem movitých věcí
zatížených zástavním právem nebo
zajišťovacím převodem práva**

Mgr. Ing. Antonín Toman
**Kárná agenda –
Štrasburk a insolvence**

vydává Exekutorská komora České republiky

III/2023
15. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

Mgr. Jan Mlynářčík
prezident exekutorské komory ČR

Vymahatelnost práva a ekonomický růst – Proč to státu nedochází?

Vážení čtenáři Komorních listů, v posledních dnech mi čím dál častěji vytane na mysl citát rakouského nositele Nobelovy ceny za ekonomii Friedricha Augusta von Hayeka, podle něhož „specifickou úlohou ekonomie je ukázat lidem, jak málo ve skutečnosti vědí o věcech, o kterých se domnívají, že je mohou řídit“. Obzvláště v posledních letech si na pozadí nepřehledného množství provedených legislativních změn velmi silně uvědomuji, o jak trefný a pravdivý výrok se jedná.

Jsem soudní exekutor a nikoli ekonom. Nedělám si proto ani zdánlivé ambice na to, abych plně porozuměl mnoha aspektům pojícím se s ekonomickou situací či hospodářským růstem. Jedna věc je ale natolik zřejmá, že nemohu pochopit, zda jí naše politická reprezentace nerozumí, nechce rozumět nebo jí prostě a jednoduše zcela ignoruje a domnívá se, že to slovy citátu – může uřídit.

Právo a ekonomika jsou vzájemně propojené. Změna učiněná v právním systému, jakkoli na první pohled nepatrná, se vždy nějakým způsobem projeví v ekonomickém fungování společnosti. Jedná se o spojené nádoby. Do jedné něco nalijete, druhou to ovlivní. Ekonomického rozvoje nemůže být dosaženo bez odpovídajícího právního prostředí zaručujícího stabilitu a právní jistoty pro investory. Jednoduchá a přehledná legislativa je přitom jenom jedním dílem skládačky, která se absolutně nemůže obejít bez toho, aby právo bylo vymahatelné. Stát může mít nakrásně jednoduchou legislativu, podle níž bude potenciální investor moci rychle stavět závody, zaměstnávat lidi a produkovat výrobky, nicméně pokud se nebude moci domáhat svého narušeného práva či uzurpo-

vaného nároku, nebude mu to nic platné a výrobu raději přesune jinam. Téma provázanosti vymahatelnosti práva a ekonomiky je natolik zásadní, že bylo i hlavním námětem mezinárodního kongresu UIHJ ve španělském Madridu v roce 2015.

Zdá se, že český stát si naneštěstí neuvědomuje, jak zásadní roli v ekonomickém růstu vymahatelnost práva hraje a jak moc české ekonomice neustálé změny legislativního prostředí škodí. To platí obzvláště za současné ekonomické situace potýkající se s vysokou inflací. Vždyť jenom exekuční řád doznal pouze za poslední dva roky (sic!) více než deseti novel. O jakékoli stabilitě práva v oblasti jeho vymáhání tedy nemůže být řeč. Některé novely, jako třeba tzv. milostivá léta, přitom vymahatelnost práva přímo snížily, neboť dlužníkům byla část jejich dluhů odpuštěna. Se všemi těmito populisticky motivovanými akcemi spojenými s doslova otřesnou kvalitou právních textů v oblasti zastavování bezvýsledných a bagatelních exekucí (vyžadujících po soudních exekutorech ohromné množství práce v rekordně krátkých lhůtách a téměř zadarmo) se o nějakém jednoduchém, přehledném a vymahatelném právu nedá hovořit.

Situaci pouze dokresluje aktuálně znovuzrozený záměr vlády přenést pravomoc vymáhat tzv. justiční pohledávky výhradně na celní správu. Jedná se z pohledu racionálně uvažujícího člověka o nesmyslný krok, který mění již zaběhnutou a zcela fungující praxi. Jinými slovy, dělají se změny jen pro to, aby se udělaly změny. Stávající systém je přitom zcela funkční. Smysluplnějším řešením by naopak bylo odstranit současný vícekolejný systém, kde figuruje souběžně a nezávisle na sobě

několik vymáhacích orgánů. Minimálně státní kasa by ostatně mnoho ušetřila, pokud by se exekuční vymáhání přesunulo na soudní exekutory, kteří jsou na rozdíl od státu ve vymáhání výrazně efektivnější a navíc do státního rozpočtu odvádějí DPH a daň z příjmů.

Příležitost pozvednout ekonomické prostředí může spočívat i ve zdánlivých maličkostech. Například zjednodušením systému srážek ze mzdy by zaměstnavatelům, a především těm velkým, odpadla velká část administrativní práce spojené s jejich počítáním a prováděním. Firmy a potenciální investoři by se tak nemuseli tolik bát najmout člověka s exekucemi z důvodu stávajícího složitého až byrokratického způsobu provádění srážek ze mzdy. Nyní je téma srážek ze mzdy otevřeno, neboť i insolvenční soudy a insolvenční správci cítí, že systém není řádně nastaven. Naskytá se proto příležitost promítnout do systému srážek ze mzdy i další pozitivní změny jako například zavedení nějaké minimální srážky, která přispěje k rychlejšímu a efektivnějšímu ukončování exekucí a minimalizaci potřeby provedení invazivnějších způsobů provedení exekuce.

Ekonomickému rozvoji dobrá úroveň vymahatelnosti práva svědčí. Tu přitom lze zlepšit i dalšími poměrně jednoduchými kroky – stačí pohlížet na soudního exekutora jako na moderní vymáhací orgán, který je schopen státu i soukromé sféře ušetřit nemalé prostředky. Jak ostatně konstatoval Jos Uitdehaag, stávající vicepresident Mezinárodní unie soudních exekutorů (UIHJ), na již zmíněném madridském kongresu, budoucnost profese soudního exekutora vyžaduje širší pohled a jiný přístup k problematice vymáhání dluhů. Soudní exekutor by měl mít možnost využívat třeba prostředků mediace, předexekučního vymáhání, splátkových kalendářů, vydávání exekučních titulů v nesporných věcech nebo administrace oddlužení fyzických osob.

Závěrem mého zamyšlení bych rád podotknul, že pokud to stát s ekonomickým rozvojem myslí vážně, nemůže hledět jenom na plusy a mínusy ve státním rozpočtu, na seškrtávání dávek či rozdávání dotací či investičních pobídek. Je třeba vnímat a zajistit stabilitu právního prostředí ve společnosti, která si musí být vědoma toho, že právo je vymahatelné. A od toho tu jsou a doufám, že dlouho budou soudní exekutoři...

Mgr. Jan Mlynářčík

prezident Exekutorské komory ČR

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	6
3	ROZHOVOR Rozhovor s JUDr. PhDr. Stanislavem Balíkem, Ph.D.	7
4	ČLÁNKY Exekuce prodejem movitých věcí zatížených zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva JUDr. Mgr. Otakar Koutenský Kárná agenda – Štrasburk a insolvence Mgr. Ing. Antonín Toman LDAP nejen pro Lokální desku Mgr. Olga Černá, Mgr. Tomáš Tunkl	11 19 22
5	JUDIKATURA Judikatura v exekučních věcech rubriku připravil Mgr. David Hozman	24
6	Z HISTORIE Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	35
7	ZPRÁVY Z KOMORY Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal	36
8	ABSTRACT	37
9	TIRÁŽ	39

Abstrakty

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Exekuce prodejem movitých věcí zatížených zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva

Článek se zabývá analýzou současného stavu právní úpravy zástavního práva a zajišťovacího převodu práva při exekuci prodejem movitých věcí. V článku je vysvětleno, jaké jsou zásadní rozdíly při prodeji movitých věcí, které jsou zatíženy zástavním právem a zajišťovacím převodem práva. Rovněž je v článku nastíněna obecná úprava zástavního práva a zajišťovacího převodu práva podle hmotné úpravy. V článku je vycházeno jak z primárních pramenů, tedy z právních předpisů a rozhodnutí obecných soudů a Ústavního soudu, tak z odborné literatury.

s. 11

Mgr. Ing. Antonín Toman

Kárná agenda – Štrasburk a insolvence

Čtenáři představuje článek tři zajímavá soudní rozhodnutí, která se týkají soudních exekutorů. V první části se autor věnuje rozboru dvou na sebe navazujících rozhodnutí ESLP ve věci Grosam vs. Česká republika posuzující dopad čl. 6 Evropské úmluvy na českou právní úpravu kárného trestání soudních exekutorů. V druhé části je představen podstatný obsah rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu zabývající se povinností soudního exekutora činit i bez návrhu aktivní kroky směřující k zastavení exekuce poté, co je povinný osvobozen v procesu oddlužení od placení zbytku pohledávky vymáhané v exekuci.

s. 19

Mgr. Stanislav Molák

Rozhovor s JUDr. PhDr. Stanislavem Balíkem, Ph.D., děkanem Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan Fakulty právnické Západočeské
univerzity v Plzni

Jste děkanem Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni. Jste rovněž vysokoškolským pedagogem, takže můžete hodnotit přípravu nových adeptů do jednotlivých právnických profesí. Již mnoho let se vedou debaty, zda stávající vzdělávání nových právníků spočívající v pětiletém magisterském programu je

ten správný směr či nikoliv. Zda by nebylo nejvhodnější studium rozdělit do obecného bakalářského programu a následně vytvořit dílčí, více specializované, navazující magisterské programy. Jaký je váš názor?

Patřím k těm „trenérům, kteří neradi mění vítěznou sestavu“. Nerozdělené právnické studium má svoji tradici a osvědčilo, ba osvědčuje se. Již v mocnářství a posléze i v prvé republice skládali studenti práv tři státní zkoušky – historickoprávní, státovědeckou a judiciální. Na naší fakultě tento systém v zásadě držíme doposud jako soubornou zkoušku z římského práva, českých a československých právních dějin a teorie práva a posléze státní zkoušky ze soukromého práva a z veřejného práva. Pokud by mělo dojít k rozdělení studia oboru právo do bakalářského programu a navazujícího magisterského programu, absolventi bakalářského studijního programu by byli buďto v podstatě „nedostudovaní právníci“, nebo by v rámci obecného bakalářského programu před specializací v navazujícím magisterském programu museli ve zkrácené tříleté době stihnout to, na co mají nyní pět let. Jistou specializací studentům během pětiletého studia přitom dle mého názoru dostatečně umožňují povinně volitelné předměty. K té hlavní specializaci pak dojde prakticky po absolvování magisterského studijního programu v rámci zvolené právnické profese, teoreticky v případném doktorském studiu. Spěchat se specializací nepovažuji pro studenty a absolventy za rozumné, je lépe začít s generální praxí. Nelze ostatně přehlédnout, že budoucí soudkyně či soudce mají

čas do třiceti let, i v dalších právnických profesích musejí absolventi právnických fakult absolvovat praxi a profesní zkoušku, která je jakousi obdobou lékařské první atestace, takže návaznost na vysokoškolské studium je pro přípravu na výkon povolání dobře nastavena.

Obdobně se vedou z různých pozic polemiky, zda stávající právnické vzdělávání není nadmíru teoretické. Jedni tvrdí, že je třeba přidat více praktických předmětů, byť by to bylo na úkor dnešních, spíše tradičních kurikul. Jak se díváte na snahy o zapojení více povinných předmětů, které jsou ryze praktického rázu, či které se týkají osvojování praktických dovedností.

Mohu-li mluvit za naši fakultu, jejíž poměry znám, tak bych řekl, že je zde mezi teoretickými a praktickými předměty symbióza, a to nejen v jejich rozvrhové kombinaci, ale i v tom, že přednášky a semináře nezřídka vedou pedagogové, kteří působí v praxi jako soudci, advokáti, notáři či soudní exekutoři a studentům přinášejí vlastní zkušenosti. V rámci magisterského studijního programu je povinný blok dovednostních předmětů, z kterých si studenti vybírají. Tento blok obsahuje například předměty: Advokátní praktikum 1 a 2, Klinická právní praxe, Soudní praxe 1 a 2, Simulovaný proces a Soudní exekuce. Hojně navštěvované jsou též povinně volitelné předměty, například Právní etika, Exekuce a výkon rozhodnutí v minulosti a současnosti, Historie a současnost českého notářství, Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Řada studentů kromě toho již během studia neformálně praktikuje u advokátů, notářů či soudních exekutorů, volí si pak témata diplomových prací podle této své praxe a chystá si tím i otevřené dveře ke svému budoucímu školiteli jako zaměstnavateli v rámci té které profese.

Stojíte si pevně za tím, že výuka právních dějin patří mezi povinné vzdělání právníků na fakultách. Jak se dnes studenti učí právní historii?

Ano, případné zrušení výuky právních dějin by na naší fakultě mohlo nastat „jen přes moji mrtvolu“. Dovolím si na argumentační pomoc přizvat skot-

ského spisovatele a advokáta Waltera Scotta, který napsal, že právník bez znalosti historie a literatury je řemeslník, pracující zedník, zatímco ten, který tyto obory zná, je architektem. Český romanista Leopold Heyrovský napsal, že existují tři pomocné vědy právní, a to právní filosofie, srovnávací věda právní a právní dějepis. Znalost českých právních dějin, zejména dějin 19. a 20. století, se ukázala jako velmi užitečná při polistopadové transformaci právního řádu, ostatně nemá smysl si zakrývat, že se mnohé plasiovalo a že nebýt komunistické totality v letech 1948–1989, mohl vývoj proběhnout kontinuálně jako v Rakousku. Právě transformace právního řádu je již pro dnešní studenty historií, pro právníky mé generace ještě pamětí. Proto jsem si jako garant nechal akreditovat povinně volitelný předmět Transformace právního řádu, v jehož rámci mají studenti možnost besedovat s pamětníky, kteří byli u toho. Ač byl zařazen na pondělí od 15.45 hodin, zvolilo si jej v prvním běhu 70 studentů a přednášková místnost byla vždy naplněna. U nás na fakultě dále přednášíme i o dějinách právnických profesí, takže absolvent, který si některou z nich zvolí, může se znalostí věci „nastoupit do jedoucího vlaku“. O účelnosti výuky římského práva není třeba dlouze mluvit, tu snad pochopili i zavilí nepřátelé výuky právních dějin. Výuka obecných právních dějin je v globalizovaném světě nesmírně důležitá, je třeba znát historii ostatních národů a mohu říci, že taková znalost mi mnohokrát umožnila navázat kolegiální vazby s právníky v nejrůznějších zemích, ať to byly Slovensko, Polsko, Sasko, Rakousko, Chorvatsko, Litva, Francie či Arménie. Tam jsem byl díky své zálibě v arménské právní historii dokonce v roce 2009 pozván na společnou konferenci právníků z Arménie a arménských právníků žijících v diaspoře jako jediný účastník a referent, který nebyl Armén... Jsem rád, že naše fakulta zůstává „fakultou právnické architektury“ a věřím, že znalost právní historie se našim absolventům jednou v dobrém vrátí.

Je plzeňská právnická fakulta připravena na příchod široce dostupných nástrojů umělé inteligence? Jakým způsobem to ovlivnilo či ovlivní výuku?

Řekl bych, že ano i ne. Moderní technologie jsou,

jak se říká, dobrý sluha a zlý pán. To prvé se ukázalo v době epidemie covid-19. Během krátké doby se rozeběhla online výuka, o níž by se, nebýt této naléhavé nutnosti, jinak dlouze diskutovalo. O tom, že na druhou stranu přinesla jistou obavu z odlidštění, mne přesvědčily zážitky z prvních dnů obnovené kontaktní výuky, kdy ze studentů přímo vyzařovala radost z toho, že se opět vidí. Za první přednášku naživo jsem sklídl potlesk možná ne proto, že byla mimořádná obsahem, ale proto, že jsem mohl se studenty „interakčně“ očima, úsměvem i gestikulací při podávání „příběhu plného úžasu“. Jsem odpůrcem nahrávání přednášek, taková nahrávka je něco jako konzerva, která zejména v oborech platného práva záhy zestárne a zkaží se. Nutno též dodat, že vysokoškolský učitel by měl studenty nejen vzdělávat, ale také vychovávat. Quintilianus napsal, že právník by měl být především slušný člověk, a v tom bychom se měli my lidé snažit být našim studentům vzorem. A teď ještě k umělé inteligenci jako autorce seminárních, či dokonce kvalifikačních prací. Restrikcemi, příkazy, kárnými řízeními tomu zabránit nepůjde. Jediná možnost bude v etické rovině a v přesvědčování studentů o tom, že na fakultu nepřišli dosáhnout formálního vzdělání, ale studují proto, aby se něco naučili a tím udělali něco nejen pro sebe, ale i pro společnost, která vzdělané a moudré právníky vždy potřebovala a i v budoucnu potřebovat bude. Řečeno v intencích Čapkova R. U. R., dokud se počítač na stole soudce nezamuluje do advokátčina notebooku a nedomluví se, že přelstí v zájmu nespravedlnosti své majitele, budeme mít svým člověčenstvím snad stále trochu navrch...

Jsou právnické fakulty pro maturanty stále přitažlivé? Pozorujete nějaké zajímavé trendy? Liší se v něčem dnešní zájemci oproti zájemcům z doby například před dvaceti lety, kdy nabídka vysokoškolského vzdělávání byla podstatně chudší než dnes?

Zájem o studium práv je stále vysoký, svědčí o tom výrazně převyšující počet zájemců oproti počtu přijatých studentů. Díky tomu jsou přijímáni ti nejlepší. V letošním roce zájem o naši fakultu stoupl. Ač je to zdánlivě s podivem, naši

absolventi stále nalézají po promociích uplatnění. Neodpustím si poznámku, že přibývá našich absolventů v řadách soudců nejvyšších soudů, mezi úspěšnými příslušníky všech právnických profesí a ve veřejné správě. V právnické obci není rozdílu v kvalitě znalostí absolventů všech čtyř českých právnických fakult, a tak, slyším-li trapně uštěpačnou poznámku, že někdo je absolventem plzeňských práv, řadím jejího autora dnes nikoliv jen mezi „neználky“, ale natvrdo mezi hlupáčky.

V nedávné době vyšel „stavovský“ komentář k exekučnímu řádu. Měl jste již možnost jej prolistovat či se podrobněji seznámit s některými jeho pasážemi? Jak se obecně díváte na „stavovské“ komentáře, které nepíší soudci ani odborní vědečtí pracovníci?

„Stavovský komentář“ je, řečeno obrazně, dílem těch, kteří stojí v první linii. Nejsou obecně stoupcem komentářů vzniklých výlučně shora. Obsah takového komentáře nebývá výsledkem širší diskuse. Snad nejhorší varianta bývá text, který vychází z judikatury senátu Nejvyššího soudu specializovaného na určitou agendu, a je přitom napsán pouze autory z řad členů tohoto senátu. Jinak řečeno, v jednom případě, který se stane tzv. „podvozkem“, se v onom senátu rozhodne meritorně o jednom jediném dovolání, s odkazem na takto vzniklé rozhodnutí se ve druhé fázi snadno odmítnou dovolání, stojící na opačném právním názoru, a ve třetí fázi se oním rozhodnutím vytvoří údajná doktrína, která se pomocí kláves Ctrl C a Ctrl V donekonečna cituje ve floskulích, tvořících zaběhnuté odstavce dalších a dalších odmítacích usnesení. Komentář vzniklý zdola, napsaný autory z řad soudních exekutorů, soudců a akademiků společně přináší řadu otevřených otázek, polemik a případů, které k vyšším instancím třeba doposud nedoputovaly. Autoři píšící komentář tohoto typu nejsou tolik svázáni a mohou volněji prezentovat svoje mnohdy inspirující podněty a nápady, aniž by si přitom činili „patent na rozum“. K tomuto mnou vyhledávanému typu patří i zmiňovaný komentář z pera Davida Hozmana a kolektivu, do něhož nahlížím i při přípravě přednášek v rámci předmětu Exekuce a výkon rozhodnutí v minulosti a současnosti.

Píšete léta do Komorních listů zajímavé a vtipné příběhy z právní historie, které se týkají exekucí. Je ještě z čeho čerpat?

Teď se stanu kajícím. S kolektivem spoluautorů máme rozepsané dějiny exekutorství, které jsme před časem slíbili napsat pro Exekutorskou komoru ČR. Přiznám se, že chybí v podstatě jen kapitola o období od Bílé hory do roku 1896, kterou mám dopsat právě já. Texty v Komorních listech jsou střípky, které jsem začal sbírat v souvislosti se zamýšlenou monografií. Mohu říci, že díky online přístupu do knihoven k digitalizovaným periodikům a knihám, můj informační pramen prakticky nemůže vyschnout...

Jste rovněž dlouholetým členem redakční rady Komorních listů, jakož i redakčních rad jiných odborných periodik. V čem je pro vás působení v redakčních radách přínosné? Co vás na této práci baví?

Jsem trochu grafoman a rád se pohybuji ve společnosti těch, kteří mají v psaní a publikování zálibu a koníčka. V redakčních radách se tak setkávám s kolegyněmi a kolegy se zájmem o věc, o kvalitu časopisu a se znalostí problematiky, na niž je časopis zaměřen. Tím, že časopis s nimi skládám a čtu texty, se neformálně vzdělávám, což mohu využít i při výuce studentů. Nechci být a doufám, že nejsem, pouze vytištěným jménem v tiráži, ale jsem zároveň autorem, který se spolupodílí na obsahu časopisu. Radost mi udělá i to, že mohu získat či doporučit dobrý článek k publikaci. Díky tomu, že působím v redakčních radách časopisů fakultního, advokátského, exekutorského a notářského, mám jako advokát pochopení pro všechny tyto profese, jejichž svorníkem je Jednota českých právníků, v jejímž Zpravodaji jsem rovněž členem redakční rady.

Jakkoliv exekuční agenda není přímo těžištěm vašeho zájmu, jistě se s ní potýkáte ve své praxi. Mnohá témata nepochybně nasajete také při jednání redakční rady Komorních listů či při jejich četbě. Co vy jako osoba, která se na věc může dívat „z nadhledu“, říkáte na poslední legislativní či

společenský vývoj v oblasti týkající se exekucí a insolvencí?

Jsem dost stár na to, abych ledacos zažil a dost mlád na to, abych si to ještě pamatoval. Před přijetím exekučního řádu totálně zkolaboval výkon rozhodnutí vedený soudy a v Parlamentu se řečníci vzájemně utvrzovali v tom, že je třeba učinit přítrž tomu, aby se dlužníci smáli věřitelům s vykonatelným exekučním titulem v ruce. Posléze se po pár letech či měsících soudní exekutor stal zejména v předvolebních kampaních padouchem, jehož profesi by údajně bylo nejlépe zrušit. Paradoxně k onomu obratu došlo i u některých, kteří zprvu plédovali pro vznik této profese. Nejen v poslední době, ale prakticky po celou dobu účinnosti exekučního řádu došlo k celé řadě účelových a nesystémových novelizací, snažících se řešit dílčí „do očí bijící“ problémy bez širšího koncepčního řešení. Stále existuje celá řada dlužníků, která se přitom faktickou cestou umí exekuci vyhnout. Nastolené téma nemá jednoduché řešení. Je třeba vzít v úvahu, že soudní exekutor není jen „prodlouženou rukou státu“, ale též podnikatelem sui generis. Je škoda, že soudní exekutor nemůže být zároveň i zapsaným insolvenčním správcem a že exekuce a insolvence, respektive oddlužení nejsou takto více provázány. Hrozí též, že nárůst agendy spojené se zastavením bezvýsledných exekucí přinese soudním exekutorům povinnost provést celou řadu v zásadě administrativních úkonů bez adekvátní odměny. Za nedostatek považuji konečně absenci podrobnější právní úpravy, týkající se exekuce proti majetku v SJM.

Závěrem naše tradiční otázka – Tipnete si, kolik novelizací exekučního řádu nás čeká v následujících čtyřech letech? Bude se některá z nich týkat odstranění či omezení práva věřitele na volbu exekutora?

Jak jsem již naznačil, mám obavu, že mi nebudou stačit prsty jedné ruky. Osobně bych byl rád, kdyby zůstalo na věřiteli, kterého exekutora si zvolí. V opačném případě bychom byli o krok zpátky směrem k soudu, příslušnému pro výkon rozhodnutí...

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

exekutorský kandidát, Exekutorský úřad Plzeň-město, soudního exekutora JUDr. Jitky Wolfové,
Katedra občanského práva Fakulta právnická ZČU

Exekuce prodejem movitých věcí zatížených zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva

Zástavní právo obecně

Zástavní právo je upraveno v ustanoveních § 1309–1394 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“). Obecně lze uvést, že zástavní právo slouží jako oprávnění věřitele uspokojit se z předmětu zástavy do ujednané výše, případně do výše pohledávky s příslušenstvím, v případě, kdy dlužník nesplní svůj dluh řádně a včas (§ 1309 odst. 1 obč. zák.).

Zástavou pak může být každá věc, se kterou lze obchodovat (§ 1310 odst. 1 obč. zák.). Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou, u které je za případu, že není movitá věc předána zástavnímu věřiteli, vyžadována písemná forma. Formu veřejné listiny pak musí mít zástavní smlouva, kterou se zřizuje zástavní právo k závodu nebo jiné hromadné věci; k nemovité věci, která nepodléhá zápisu do veřejného seznamu; a k movité věci, pokud se zástavní právo zřizuje zápisem do rejstříku zástav (§ 1314 obč. zák.).

Zástavní věřitel se pak nesmí z předmětu zástavy uspokojit, dokud dluh nedospěje. Důležité je pro účely této komparace ustanovení § 1316 obč. zák., které stanovuje, že zástavní právo zapsané ve veřejném seznamu, vzniká zápisem do tohoto seznamu, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.

Ustanovení § 1317 obč. zák. pak stanovuje, že zástavní právo k movité věci vzniká odevzdáním věci zástavnímu věřiteli, přičemž zástavce může věři-

tele požádat o vystavení zástavního listu, v němž je specifikován předmět zástavy. Zástavní právo rovněž může vzniknout označením věci. Zástavní právo pak může vzniknout také odevzdáním předmětu zástavy třetí osobě, pokud tak určí zástavní smlouva (§ 1318 obč. zák.). Další možností vzniku zástavy u movité věci je zápis zástavy do rejstříku zástav (§ 1319 obč. zák.).

Pro shrnutí lze tedy uvést, že zástavní právo lze zřídit de facto k jakékoliv movité věci.

Výkon zástavního práva

Jakmile je zajištěný dluh splatný, může se zástavní věřitel uspokojit způsobem, o němž se dohodl se zástavcem, popřípadě zástavním dlužníkem, v písemné formě, jinak z výtěžku zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě nebo z prodeje zástavy podle jiného zákona (§ 1359 obč. zák.).

Dle ustanovení § 1362 odst. 1 obč. zák. započetí výkonu zástavního práva oznámí zástavní věřitel v písemné formě zástavnímu dlužníkovi; v oznámení uvede, jak se ze zástavy uspokojí.

Zástavní věřitel může zástavu zpeněžit nejdříve po uplynutí třiceti dnů poté, co započetí výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníkovi oznámil. Bylo-li započetí výkonu zástavního práva zapsáno do veřejného seznamu nebo do rejstříku zástav až poté, co zástavní věřitel započetí výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníkovi oznámil, běží lhůta

třiceti dnů až ode dne zápisu do veřejného seznamu nebo do rejstříku zástav (§ 1364 obč. zák.).

Z výtěžku zpeněžení zástavy se hradí pohledávka včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. Byl-li zajištěn nepeněžitý dluh, má se za to, že věřiteli náleží peněžitě plnění do výše obvyklé ceny pohledávky v době vzniku zástavního práva; to platí i tehdy, je-li příslušenství zajištěného dluhu nepeněžitě. Úhradou pohledávky ze zpeněžené zástavy vznikají zástavnímu dlužníku stejná práva, jako by dluh splnil sám (§ 1368 obč. zák.).

Vázne-li na zástavě více zástavních práv, stanoví se jejich pořadí podle doby vzniku zástavního práva. Má-li být vznik zástavního práva zapsán ve veřejném seznamu, rozhoduje pro pořadí okamžik podání návrhu na provedení zápisu (§ 1371 odst. 1 obč. zák.).

Zástavní právo zanikne v případě, kdy zanikne zajištěný dluh (§ 1376 obč. zák.). Zástavní právo může zaniknout rovněž za doby trvání pohledávky, a to v případě, kdy zanikne zástava, zástavní věřitel se vzdá zástavního práva, zástavní věřitel vrátí zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi, zástavce nebo zástavní dlužník složí zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci, nebo uplyne doba, na niž bylo zástavní právo zřízeno (§ 1377 obč. zák.).

Ustanovení § 1390 a násl. obč. zák. rovněž umožňuje vznik podzástavního práva, které vznikne zastavením pohledávky, pro kterou byla zřízena zástava. Podzástavní věřitel se může domáhat uspokojení z podzástavy místo podzástavce, jakmile je dluh zajištěný podzástavním právem splatný.

Jen stručně se zmíním rovněž o ustanoveních § 1395–1399 obč. zák., která upravují institut zadržovacího práva. Elementární rozdíl mezi zástavním a zadržovacím právem spatřuji ve skutečnosti, že zástavním právem lze zajistit i nesplatný dluh, zatímco výkon zadržovacího práva může být uplatněn pouze na dluh již splatný, krom výjimek uvedených v ustanovení § 1395 odst. obč. zák. (nezajistí-li dlužník dluh jinak, ač jej podle smlouvy

nebo podle zákona zajistit měl, prohlásí-li dlužník, že dluh nesplní, nebo stane-li se jinak zřejmým, že dlužník dluh nesplní následkem okolnosti, která u něho nastala a která věřiteli nebyla ani nemohla být známa při vzniku dluhu).

Zajišťovací převod práva

Oproti zástavnímu právu je zajišťovací převod práva upraven pouze v pěti ustanoveních (§ 2040–2044 obč. zák.). Obecně lze tedy uvést, že smlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba dluh tím, že věřiteli dočasně převede své právo (§ 2040 odst. 1 obč. zák.). Týká-li se zajišťovací převod práva věci zapsané ve veřejném seznamu, vzniká zajištění zápisem do tohoto seznamu; do veřejného seznamu se zapíše i dočasná povaha zajišťovacího převodu práva (§ 2041 obč. zák.).

Pomine-li důvod trvání zajišťovacího převodu práva, umožní věřitel osobě, která zajištění poskytla, výkon práva v předešlém rozsahu. Zároveň jí vydá vše, co z převedeného práva získal nebo co k němu přibýlo, proti náhradě nákladů, které v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva účelně vynaložil (§ 2043 obč. zák.).

Není-li zajištěný dluh splněn, stane se převod práva nepodmíněným a dlužník předá věřiteli vše, co je nutné k plnému výkonu převedeného práva. Převyšuje-li obvyklá cena jistoty zřejmě výši zajištěného dluhu, vyplatí věřitel osobě, která jistotu poskytla, částku odpovídající rozdílu; přitom si započte náklady, které v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva účelně vynaložil. Neobsahuje-li smlouva o zajišťovacím převodu práva údaj o výši dluhu a hodnověrné ocenění práva převedeného k zajištění, je na věřiteli, aby dokázal, že obvyklá cena jistoty výši zajištěného dluhu zřejmě nepřevyšuje (§ 2044 obč. zák.).

Shrnutí

Lze tedy shrnout, že základním rozdělením v hmotné úpravě zástavního práva a zajišťovacího převodu práva je skutečnost, že v případě zástavního práva až do případného zpeněžení zástavy zástavní dlužník nenabývá vlastnické právo k věci, a v případě, že při zpeněžení zástavy sám tuto věc nenabude, vlastnické právo k věci mu tedy za žádného stadia výkonu zástavního práva nenáleží. Naopak v případě zajišťovacího převodu práva dlužník věřiteli dočasně převádí své právo (většinou vlastnické) k věci a v případě, že dluh není splněn, přechází toto právo na věřitele trvale a se všemi svými atributy. Pokud je dluh zajištěný zajišťovacím převodem práva splněn, dlužník automaticky nabývá své právo k věci v rozsahu před zajištěním dluhu zajišťovacím převodem práva, aniž by musel činit jakékoliv aktivní kroky směřující ke zpětnému nabytí zajištěného práva.

Je však nutné zdůraznit, že vlastnické právo nabyté zajišťovacím převodem práva má povahu zajišťovacího institutu k zajištění pohledávky a není tedy plnohodnotným vlastnickým právem, v němž by byly zahrnuty všechny obsahové části vlastnického práva, jež by věřiteli před splacením dluhu svědčily.

Je tedy nezbytné posoudit, zda vlastnické právo získané zajišťovacím převodem práva zahrnuje všechny obsahové části vlastnického práva, či zda vlastnické právo z povahy věci nadále náleží dlužníkovi ze smlouvy o zřízení zajišťovacího převodu práva. Povaha institutu zajišťovacího převodu vlastnického práva byla pro svoji zcela nedostatečnou právní úpravu opakovaně vykládána rozhodnutími Nejvyššího soudu (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 31 Odo 495/2006, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2006, sp. zn. 33 Odo 188/2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sp. zn. 29 NSČR 23/2012). Vlastnické právo získané v souvislosti se zajišťovacím převodem vlastnického práva není obsahově totožné s nabytím vlastnického práva coby objektivního práva způsoby, je-

jichž smyslem je přechod všech složek vlastnického práva na nabyvatele.

Jak dovozuje Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 5. 12. 2006, sp. zn. 33 Odo 188/2005, opačný závěr by vedl k obcházení ustanovení o zákazu propadné zástavy, neboť v případě nesplnění rozvazovací podmínky (nezaplacení dluhu včas) by se bez ohledu na výši dluhu, který je zajišťovacím převodem vlastnického práva zajištěn, stal věřitel bezpodmínečným vlastníkem věci, kterou byl dluh zajištěn. Naopak na vlastnictví nabyté v souvislosti se zajišťovacím převodem vlastnického práva je zapotřebí pohlížet na jakési kvazivlastnictví, které se spíše blíží institutu zástavy. Věřitel, který vlastnictví k zajištění pohledávky získal, není oprávněn bez dalšího věc užívat, zcela mu chybí dispoziční právo s věcí apod. Dokonce v případě, kdy s věcí věřitel disponoval a tuto zcizil, bylo v konkrétních kauzách dovozeno, že se dopustil trestného činu zpronevěry. Věřitel tedy není reálným vlastníkem věci se všemi právy s tím spojenými. Dokonce ani v účetnictví věřitele není tato věc jeho aktivem, ale pouze zajištěním, přičemž jeho aktivem zůstává pohledávka za dlužníkem (v opačném případě by docházelo k duplikaci aktiv v účetnictví věřitele). Ad absurdum dovedeno, by dokonce v případě opačného právního závěru exekuce či insolvence proti majetku věřitele byla věc, kterou má ve své majetkové sféře věřitel z důvodu zajištění pohledávky, byla celá použita k úhradě věřitelových dluhů za současného setrvání existence pohledávky věřitele za dlužníkem.¹

Výše uvedené ve většině aplikuje a rozvíjí i úprava obsažená v občanském zákoníku účinném od 1. 1. 2014, kdy lze zmínit například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2611/2016, podle kterého věřitel, jehož pohledávka je zajištěna zajišťovacím převodem vlastnického práva, není od zahájení insolvenčního řízení oprávněn uplatnit právo na uspokojení ze zajištění jiným způsobem než přihláškou zajištěné pohledávky. Možnost zpeněžit zajištěný majetek způsobem sjednaným ve smlouvě o zajišťovacím převodu práva věřiteli zaniká nastoupením účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení.

¹ KOUTENSKÝ, O. *Exekuce prodejem movitých věcí (rigorózní práce)*. 2018, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

Taková situace je analogicky aplikovatelná rovněž na exekuční řízení.

V nové právní úpravě je však nutné odkázat i na určité odlišnosti od úpravy účinné do 31.– 12. 2013, kterou je například skutečnost, že z díkce ustanovení § 2040 obč. zák. plyne, že smluvní strany si mohou dohodnout zajišťovací převod práva ve fiduciární formě. Stanoví-li totiž ustanovení § 2040 odst. 2 obč. zák. vyvratitelnou domněnku sjednání smlouvy s rozvazovací podmínkou, je zjevné, že občanský zákoník připouští sjednání dohody i v jiné podobě než v té, jež byla přípustná před 1. 1. 2014 (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. 29 ICdo 77/2019-II.). Nová právní úprava tedy předpokládá vypořádání stran a v případě, kdy není zajištěný dluh splněn, stane se zajišťovací převod práva nepodmíněným (institut propadné zástavy).

Vzhledem k výše uvedenému lze uzavřít, že vlastnické právo navrhovatele získané jeho zajišťovacím převodem není vlastnickým právem, jehož smyslem je přechod všech složek vlastnického práva, a to až do doby, než na něj případně přejde vlastnické právo v případě, kdy dlužník nesplní dluh zajištěný zajišťovacím převodem práva.

Lze tedy shrnout, že zástavní právo i zajišťovací převod práva se při provádění exekucí projevují obdobně, a to jako zajišťovací institut nebránící provedení exekuce na věc takto zajištěnou.

Exekuce prodejem movitých věcí obecně

Exekuce prodejem movitých věcí je upravena v ustanoveních § 66–69 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti. Ustanovení § 69 ex. řádu je pak odkazovací normou na obecný předpis, kterým je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, kde je výkon rozhodnutí (exekuce) prodejem movitých věcí upraven v ustanoveních § 323–334a o. s. ř.

V případě, že je tedy rozhodnuto o provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného, soudní exekutor vydá exekuční příkaz prodejem movitých

věcí. Ustanovení § 327a o. s. ř. umožňuje provést tzv. jiný soupis („soupis od stolu“), kdy soudní exekutor sepíše movité věci známé z veřejných seznamů. Ve většině případů se v takovém případě jedná o vozidla. Je důležité podotknout, že z lustrace registru vozidel není patrné, zda je movitá věc zajištěna zástavním právem nebo zadržovacím převodem práva, soudní exekutor tak movitou věc ve vlastnictví povinného sepíše vždy. Rovněž mám za to, že je možné provést takový soupis i u vozidla, které je dle registru vozidel ve vlastnictví třetí osoby a povinný je uveden pouze jako provozovatel, neboť je velice častým případem, že vlastnictví této třetí osoby k movité věci je v registru vozidel zapsáno pouze na základě zajišťovacího převodu, přičemž takový způsob vlastnictví je pouze podmíněný a neobsahuje veškeré prvky vlastnického práva, jak bylo popsáno v předchozí části.

„O tom, že byl soupis proveden tímto způsobem, soud bez odkladu vyrozumí toho, kdo vede příslušný rejstřík, seznam či jinou evidenci. Pokud to příslušná právní úprava umožňuje, provede ten, kdo rejstřík (seznam, evidenci) vede, záznam o soupisu v tomto rejstříku (seznamu, evidenci).“² Pokud je do soupisu movitých věcí pojata věc, která je dle veřejného seznamu ve vlastnictví třetí osoby, je nutné o provedeném soupisu vyrozumět i tuto osobu.

Takovým rejstříkem může být například Rejstřík zástav, do kterého se, krom zástav k nemovitým věcem nezapisovaných do katastru nemovitostí, zapisuje vždy zástavní právo k obchodnímu závodu a movité věci hromadné, neboť v případě nezapsání zástavní právo nevznikne. V případě, kdy je u movité věci ujednán v zástavní smlouvě zápis zástavního práva do Rejstříku zástav, vznikne zástavní právo taktéž až zápisem do Rejstříku zástav. Zápis do Rejstříku zástav provede notář, který sepsal zástavní smlouvu (§ 1319 obč. zák.). Elementární výhodou zápisu zástavního práva do Rejstříku zástav je skutečnost, že pokud na věci vázne více zástavních práv, je zástavní právo věřitele zapsané v Rejstříku zástav uspokojováno přednostně podle pořadí zápisu před právy vzniklými jiným způsobem.

² SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. 2017, Praha: C. H. Beck, s. 1298.

Pokud dochází k samotnému výkonu mobiliární exekuce na místě samém, tak tento úkon může být ve smyslu ustanovení § 325 odst. 1 o. s. ř. proveden na všech místech, kde má povinný uschován svůj movitý majetek, tedy zcela jistě ne pouze v místě trvalého pobytu povinného.

V tomto lze odkázat na stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 21. 7. 2010, č. j. 1457/2010-OD-DOH/11, podle kterého soudní exekutor, případně jeho zaměstnanci, jsou při výkonu exekuční činnosti oprávněni vstupovat na pozemky, do bytů či jiných prostor. Hlavním předpokladem pro vstup exekutora je fakt, že nemovitá věc patří povinnému anebo existuje předpoklad, že se v nemovité věci nacházejí věci patřící povinnému, které mohou být postižitelné za účelem uspokojení pohledávky oprávněného.³

a krajské soudy, dále jen „JŘ“). Ve věci odhadu hodnoty movité věci se postupuje dle ustanovení § 328 o. s. ř., kdy u jednoduchých případů provede odhad vykonavatel přímo při soupisu movité věci. Vykonavatel nesmí se zajištěnými movitými věcmi jakýmkoliv způsobem uživatelsky manipulovat či je dokonce užívat.

Ustanovení § 325a o. s. ř. umožňuje provést osobní prohlídku povinného. Tuto je nutné provádět šetrně, zejména v případě, kdy jde o prohlídku šatů povinného. Pokud není vykonavatel stejného pohlaví jako osoba, u které má být osobní prohlídka provedena, musí být k prohlídce přizvána osoba stejného pohlaví. Movité věci nalezené při osobní prohlídce se sepíší obdobně jako movité věci nalezené při prohlídce bytu a jiných místností povinného.

V případě, že je tedy rozhodnuto o provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného, soudní exekutor vydá exekuční příkaz prodejem movitých věcí.

Pokud při výkonu mobiliární exekuce soudní exekutor přistoupí k soupisu movitých věcí, tak tento se provádí tak, že vykonavatel provede prohlídku bytu a jiných místností povinného a rozhodne o tom, které věci budou pojaty do soupisu movitých věcí. Do soupisu movitých věcí by neměly být pojaty věci zjevně bezcenné nebo takové, jejichž hodnota je nižší než náklady spojené s dražbou movitých věcí. Movité věci pak označí žlutými polepkami označenými nápisem „exekučně zabaveno“, s uvedením data, spisové značky a čísla položky a movitou věc uvede s přesnou specifikací do přílohy k protokolu o jednání. Polepku je třeba na věc umístit tak, aby tím věc nebyla poškozena a aby bylo možné věc nadále užívat k účelu, jemuž slouží (§ 52 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní

Vykonavatel by měl při soupisu postupovat tak, že sepíše movité věci ve výši trojnásobku hodnoty vymáhané pohledávky, neboť nejnižší podání u dražby movitých věcí činí jednu třetinu rozhodné ceny. Současně při provádění soupisu movitých věcí, případně při následném zajištění movitých věcí však nelze zjišťovat skutečně vlastnictví k věci podle ustanovení § 326 o. s. ř.: „*Při soupisu není dobře možné, aby soud zkoumal, kdo je skutečným vlastníkem věci, popřípadě zda věci mohou být použity k uspokojení pohledávky oprávněného.*“⁴ Z tohoto důvodu se provede soupis movitých věcí i v případě, tvrdí-li manžel povinného nebo jiná osoba, že má k věcem právo, které nepřipouští exekuci, nebo tvrdí-li povinný, že věci náležejí někomu jinému nebo jsou vyloučeny z exekuce (§ 51 JŘ). Pokud tedy osoby přítomné soupisu tvr-

³ KOUTENSKÝ, O. *Exekuce prodejem movitých věcí (rigorózní práce)*. 2018, Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

⁴ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 2009, Praha: C. H. Beck, s. 1776.

dí, že jim nebo dalším třetím osobám náleží právo k věci nepřipouštějící exekuci, mají být poučeny o možnosti podat návrh na vyškrtnutí podle ustanovení § 68 ex. řádu. Přítomné osoby by měly být poučeny také o skutečnosti, že v případě zamítnutí návrhu na vyškrtnutí, byť i jen zčásti, je právem neúspěšného navrhovatele podat vylučovací žalobu v souladu s ustanovením § 267 o. s. ř. Vykonavatel takové tvrzení poznamená do protokolu. Vykonavatel by se taktéž měl pokusit si o této třetí osobě, která uplatňuje právo k věci nepřipouštějící exekuci, zjistit identifikační údaje, aby mohla být osoba vyrozuměna o provedení soupisu movitých věcí dle ustanovení § 326 odst. 11 o. s. ř.⁵

Součástí věci je vždy nutné sepsat současně s věcí hlavní. Za součástí věci je také nutné považovat zejména různé dokumentace věci hlavní, doklady, certifikáty pravosti atd.⁶ Naopak příslušenství je s ohledem na skutečnost, že má samostatný právní život, vždy individuální položkou v soupisu movitých věcí (§ 326 odst. 1 o. s. ř.).

Jestliže vykonavatel v rámci mobiliární exekuce zvolí provedení soupisu movitých věcí s tím, že všechny, nebo pouze určité movité věci současně zajistí, je povinen do protokolu řádně uvést, které položky zajišťuje. Je na rozhodnutí vykonavatele, zda sepsané movité věci zajistí, či zda je ponechá na místě samém.

Ze shora uvedeného se podává, že při soupisu na místě samém ani při tzv. jiném soupisu soudní exekutor, případně vykonavatel nezjišťuje, zda je movitá věc zajištěna zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva. Případné zajištění movité věci, která je zajištěna zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva, je pak i podle právní úpravy možné, neboť ani jeden ze zmíněných zajišťovacích institutů není právem, které by nepřipouštělo exekuci, naopak exekuční prodej věci zatížené těmito právy zákon výslovně předvídá a aprobuje.

Návrh na vyškrtnutí věci zajištěných zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva

Podle ustanovení § 68 odst. 1 ex. řádu ten, jemuž svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci, může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Takovým právem není právo zástavní či zadržovací.

Na zajišťovací převod vlastnického práva je nutné pohlížet obdobně jako na zástavní právo, tedy jako na právo, které není v rozporu s provedením výkonu rozhodnutí či exekuce proti zajišťující věci.

Rovněž exekuční právo, ale i insolvenční právo nepovažuje aktuálně a rovněž právně-historicky zástavní právo a vlastnické právo získané jeho zajišťovacím převodem za překážku výkonu rozhodnutí, exekuce či zahrnutí a zpeněžení předmětné movité věci v insolvenčním řízení. S existencí zástavního práva a zajišťovacího převodu vlastnického práva příslušné právní předpisy spojují pouze nárok věřitele na oddělené uspokojení či uspokojení v přednostním pořadí z výtěžku zpeněžení takové věci. Tak stanoví například ustanovení § 331a odst. 1 a § 332 odst. 2 o. s. ř., ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, či tak stanovovalo ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Zákon tedy výslovně z výše uvedených důvodů počítá s nuceným zpeněžením (prodejem) věci, k níž bylo zřízeno zástavní právo, či vlastnické právo převedeno zajišťovacím převodem práva, jako by byla nadále v majetkové sféře dlužníka, proto toto právo nemůže být v rozporu s tímto zákonem předpokládaným výkonem rozhodnutí či exekucí. Stejný právní názor byl navíc zastáván i historicky ve Vážného sbírkách či ve sbírkách soudních rozhodnutí R 104/1952. Totožný právní názor je pak vyjádřen i v komentáři k občanskému soudnímu řádu.⁷

⁵ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, soudcovský komentář. Kniha V.* 2014, Praha: Havlíček Brain Team, s. 294.

⁶ Například technický průkaz u motorového vozidla.

⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 2009, Praha: C. H. Beck, s. 2222.

Tuto skutečnost ovšem oprávnění ze zajišťovacího převodu práva často nereflktují a podávají návrhy na vyškrtnutí pro sepsané věci takto zajištěné. Soudnímu exekutorovi však nezbyvá než takové návrhy zamítat, neboť jak již bylo zmíněno, zajišťovací převod práva není právem, které by nepripouštělo exekuci a samo o sobě tak není důvodem pro vyškrtnutí věci ze soupisu.

V praxi se po zamítnutí návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu na základě výše uvedeného důvodu téměř neobjevují situace, kdy by se oprávněný ze zajišťovacího převodu práva (případně oprávněný ze zástavního práva) dovolával vyloučení věci u soudu prostřednictvím excindační žaloby dle ustanovení § 267 o. s. ř. a svou pohledávku tak většinou přihlásí do dražebního jednání. K závěru, že oprávněný ze zajišťovacího převodu práva není oprávněn domáhat se vyloučení věci ze soupisu prostřednictvím vylučovací žaloby, pak dochází i Nejvyšší soud (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 31 Odo 495/2006). Pokud by tedy vylučovací žaloba na takto sepsanou věc byla podána, měla by být soudem zamítnuta.

Lze rovněž zmínit situaci, kdy by zástavní věřitel, který není oprávněný, chtěl zmařit provedení exekuce k věci, kterou má zajištěnu zástavním právem. Jako jediné možné řešení takové situace ve prospěch zástavního věřitele vidím v možnosti, kdy by zástavní věřitel podal insolvenční návrh na povinného, neboť v případě zahájení insolvenčního řízení exekuci nelze provést [§ 109 odst. 1 písm. c) a § 140e zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení, insolvenční zákon, dále jen „IZ“], kdy takový postup je v průběhu exekučního řízení relativně častým, ovšem většinou v případě věcí nemovitých. Pokud by se takový zástavní věřitel následně do insolvenčního řízení přihlásil se svou zajištěnou pohledávkou, měl by v případě, kdy by byl zajištěným věřitelem prvním v pořadí, možnost udělit, případně neudělit insolvenčnímu správci pokyn ke zpeněžení majetku úpadce dle ustanovení § 293 IZ, kdy by tedy reálně právě tento zástavní věřitel rozhodoval o tom, zda bude zajištěná věc prodána či nikoliv.

Prodej movitých věcí zajištěných zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva

Pokud tedy nejsou v řízení zákonné překážky, lze přistoupit k prodeji movitých věcí. Pokud je v řízení zjištěno, že movitá věc, jež má být předmětem dražby, je zajištěna zástavním právem či zajišťovacím převodem práva, je povinností exekutora, aby dražební vyhlášku doručil i oprávněným z těchto zajišťovacích institutů. Je tomu tak proto, aby takoví věřitelé mohli své pohledávky přihlásit do dražebního jednání.

Prodej movitých věcí je, krom výjimky (prodej mimo dražbu dle ustanovení § 326b o. s. ř.), prováděn prostřednictvím dražby movitých věcí. Samotný průběh dražby není obsahem tohoto článku, proto se k němu nebudu více vyjadřovat, pouze shrnu, že pokud je vydražiteli udělen příklep a uhradí nejvyšší podání, stává se vlastníkem věci k okamžiku udělení příklepu. Jak již bylo zmíněno, prodej movité věci zajištěné zástavním právem či zajišťovacím převodem práva není ex lege vyloučen, naopak je zákonem předpokládán.

V případě, kdy byla při dražbě movitých věcí prodána movitá věc, která byla převedena k zajištění dluhu ve prospěch jeho věřitele, zastavena nebo zadržena, exekutor vyplatí výtěžek zpeněžení nejprve věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna zadržovacím právem. Při výplatě výtěžku zástavnímu věřiteli, věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna zajišťovacím převodem práva, a oprávněnému, v jehož prospěch byla věc sepsána, dalšímu oprávněnému a dalšímu věřiteli se postupuje podle pořadí (§ 331a odst. 1 o. s. ř.). U pohledávek ze zástavního práva nebo pohledávek z práva zajištěného zajišťovacím převodem práva je nutné vycházet ze vzniku dle hmotného práva (den uzavření smlouvy).

Současně je nutné, aby takový věřitel nejpozději do začátku dražebního jednání přihlásil svou pohledávku, v opačném případě nemůže být jeho pohledávka z rozvrhu výtěžku uspokojena. Do doby vyplacení výtěžku oprávněnému, respektive vydání rozvrhového usnesení pak ostatní účastníci proti takto uplatněné přihlášce mohou

vznést námitky, tedy ji popřít co do výše, pořadí i pravosti. O námitkách lze ve vykonávacím řízení rozhodnout, pouze pokud není nutné provádět dokazování. Pokud je třeba před rozhodnutím o námitkách provádět dokazování, poučí se namítající o možnosti podat odporovou žalobu podle ustanovení § 267a o. s. ř. a stanoví se mu k podání žaloby lhůta s tím, že pokud podána nebude, nebudou námitky zohledněny. Pokud je podána žaloba podle ustanovení § 267a o. s. ř., nelze zásadně provést rozvrh výtěžku s výjimkou případu, kdy nemůže být zjevně úspěšná, případně tehdy, jestliže jakýkoliv výsledek řízení o ní nemůže mít vliv na rozvrh výtěžku. Nemožnost provedení rozvrhu výtěžku se týká pouze té jeho části, která je žalobou dotčena.⁸

Ustanovení § 332 o. s. ř. upravuje pořadí, v jakém exekutor provádí výplatu jednotlivých pohledávek. Toto pořadí se řídí dnem, kdy došel exekutorovi exekuční návrh pro jednotlivé pohledávky anebo přihláška dalšího oprávněného či dalšího věřitele dle § 328b odst. 4 písm. g) o. s. ř. Vymáhá-li oprávněný, další oprávněný nebo další věřitel pohledávku náhrady škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo pohledávku z bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, byla-li movitá věc zajištěna v trestním řízení o tomto trestném činu a byly-li návrh nebo přihláška podány v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá, řídí se pořadí dnem právní moci rozhodnutí o zajištění movité věci podle trestního řádu (§ 332 odst. 1 o. s. ř.). Pro pořadí zástavního práva a zajišťovacího převodu práva je rozhodující den jejich vzniku. Má-li několik pohledávek stejné pořadí a výtěžek prodeje nestačí k jejich úplnému uspokojení, uspokojí se tyto pohledávky poměrně. Bez ohledu na pořadí se uspokojí přednostně pohledávky, u nichž to stanoví zvláštní předpis. Je-li dalším věřitelem osoba oprávněná z pohledávky náhrady újmy na zdraví způsobené trestným činem, uspokojí se její pohledávka bez ohledu na pořadí před pohledávkami dalších věřitelů.

Pohledávku zajištěnou zástavním právem a zajišťovacím převodem práva tak je možné v přípa-

dě rozvrhu výtěžku prodeje movité věci zajištěné výše předmětnými zajišťovacími instituty označit jako předností pohledávku, přičemž při rozvrhu výtěžku se na pohledávky zajištění zástavním právem a zajišťovacím převodem práva hledí jako na rovnocenné předností pohledávky, u kterých se pořadí zjišťuje vznikem takového práva dle hmotného práva. Rovněž v případě těchto institutů jsou pohledávky takto zajištěné uspokojovány i v případě, zda jde o pohledávky přiznané exekučním titulem či nikoliv. Stejně tak není rozhodné, zda je pohledávka věřitele splatná či nikoliv.⁹

Závěr

Závěrem lze tedy shrnout, že podle hmotného práva se instituty zástavního práva a zajišťovacího převodu práva liší, a to tak, jak bylo popsáno v úvodu tohoto článku. Naopak v případě exekuce prodejem movitých věcí není podstatný rozdíl mezi pohledávkou zajištěnou zástavním právem a zajišťovacím převodem práva, neboť se jedná o pohledávky, jež jsou zajištěny právem k movité věci, přičemž zákon aprobuje prodej takové movité věci v dražbě. Současně pohledávky zajištěné zástavním právem a zajišťovacím převodem práva jsou při rozvrhu výtěžku z prodeje movité věci obě pohledávky přednostní a na stejné úrovni, kdy pro pořadí pohledávky při rozvrhu je podstatný vznik zajišťovacího práva podle hmotného práva.

Současná procesní úprava obou zmiňovaných institutů je pak i díky hmotněprávní úpravě a konstantní judikatuře dostatečná a mám za to, že v současné době není dán důvod pro to, jakkoliv tuto úpravu měnit.

Lze rovněž říci, že pro klasického věřitele bych doporučil spíše využití institutu zástavního práva, neboť jeho právní úprava, ať již hmotná, tak procesní, je důkladnější a obsáhlejší. Naopak využití institutu zajišťovacího převodu práva bych doporučoval k využívání profesionálům, jakými jsou například leasingové společnosti.

⁸ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, soudcovský komentář. Kniha V.* Praha: 2014, Havlíček Brain Team, s. 331–332.

⁹ Tamtéž, s. 331–332.

Mgr. Ing. Antonín Toman
 právník Exekutorské komory ČR

Kárná agenda – Štrasburk a insolvence

Cílem tohoto příspěvku je poskytnout čtenářům stručný přehled o obsahu dvou rozhodnutí, která rozčeřila jinak v posledních letech poměrně klidné vody v oblasti kárné agendy. Tím prvním je rozhodnutí velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Grosam proti České republice*, rozsudek ze dne 1. června 2023, stížnost č. 19750/13. Druhým je rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. dubna 2023, čj. 14 Kse 1/2022-91.

1. Grosam proti České republice

1.1 Úvod

Dne 23. června 2022 rozhodl (malý) senát ESLP o stížnosti (bývalého) soudního exekutora Grosama (dále jen „soudní exekutor“) tak, že mu vyhověl s odkazem na to, že se mu v jednostupňovém disciplinárním procesu vedeném před šestičlenným kárným senátem Nejvyššího správního soudu **nedostalo projednání „nezávislým a nestranným soudem“** ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy¹. Klíčovou vadou podle soudců byla ta skutečnost, že proces obsazování přísedících kárného senátu (zejména z řad jiných soudních exekutorů) neměl být dostatečně transparentní a odolný proti externím vlivům. Právní úprava neposkytovala dostatečné záruky nezávislosti a nestrannosti kárného senátu, přičemž na shora uvedeném ani nic nemě-

ní skutečnost, že rozhodnutí kárného senátu může být (a v daném případě také bylo) přezkoumáno Ústavním soudem v řízení o ústavní stížnosti.

Rozhodnutí bylo přijato nejtěsnější většinou hlasů (čtyři proti třem). Vláda ČR požádala v souladu s čl. 43 Úmluvy o postoupení věci velkému senátu.

1.2 Poznámky k rozhodnutí (malého) senátu

Soudní exekutor vznesl proti rozhodnutí kárného senátu tyto námitky porušení Úmluvy:

- porušení práva na spravedlivý proces
  - o čl. 6 odst. 1²
  - o čl. 6 odst. 2³
  - o čl. 6 odst. 3 písm. d)⁴
- porušení práva na odvolání v trestních věcech
  - o čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě⁵

Soud kvalifikoval řízení se soudními exekutory jako **spor o občanské právo** (zejména s odkazem na dřívější rozhodnutí ve věci *Peleki proti Řecku*, č. 69291/12, rozsudek ze dne 5. března 2020) a došel k závěru, že čl. 6 odst. 1 je ve své občanskoprávní složce na danou věc použitelný. Dále soud uzavřel, že **kárné řízení vedené se soudními exekutory se netýká „trestního obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy,**

¹ Dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217806> nebo <http://eslp.justice.cz/>

² „Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. (...)“

³ „Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.“

⁴ „Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva: (...) d) vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě; (...)“

⁵ 1. Každý, koho soud uzná vinným z trestného činu, má právo dát přezkoumat výrok o vině nebo trestu soudem vyššího stupně. Výkon tohoto práva, včetně důvodů, pro něž může být vykonáno, stanoví zákon.
 2. Z tohoto práva jsou přípustné výjimky v případě méně závažných trestných činů, které jako takové kvalifikuje zákon, nebo jestliže byla příslušná osoba souzena v prvním stupni nejvyšším soudem nebo byla uznána vinnou a odsouzena na základě odvolání proti osvobozujícímu rozsudku.

který se proto ve své trestněprávní složce nepoužije. Tím prohlásil námitky proti porušení čl. 6 odst. 2 a 3 písm. d) za neslučitelné *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy. Totéž by se fakticky týkalo také námitky proti čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě, soud sám nicméně tuto soudním exekutorem formulovanou námitku překvalifikoval jako námitku proti čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

V zorném poli soudců tedy zůstalo jenom namítané porušení čl. 6 odst. 1 ve své občanskoprávní větvi, kterému, jak bylo uvedeno výše, přisvědčil tím, že shledal kárný senát Nejvyššího správního soudu rozhodující ve věcech soudních exekutorů za nikoliv nestranný a nezávislý soud. Současně senát nepovažoval následně za nutné rozhodovat o tom, zda vedené kárné řízení bylo (navíc také) v rozporu s požadavkem na spravedlivé projednání věci obsaženým v témže ustanovení Úmluvy.

1.3 Rozhodnutí velkého senátu ze dne 1.6. 2023⁶

Velký senát vázán svou vlastní ustálenou judikaturou posuzoval rozhodnutí (malého) senátu v rozsahu, v jakém:

- prohlásil stížnost soudního exekutora za přijatelnou (tj. stížnostní námitky založené na čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě, kterou překvalifikoval a podřadil pod čl. 6 odst. 1 Úmluvy),
- neprohlásil stížnost soudního exekutora za nepřijatelnou (tj. stížnostní námitky založené na čl. 6 odst. 1 z důvodu nespravedlivosti řízení před kárným senátem).

V první části velký senát uzavřel, že (malý) senát nepřípustně překvalifikoval tuto stížnostní námitku. Tato námitka podle něj ve své původní podobě nesplňovala parametry podražení pod čl. 6 odst. 1, protože primárně mířila proti tomu, že soudnímu exekutorovi byla odňata možnost odvolání proti rozhodnutí kárného senátu. Doslova uvedl, že „[p] okud stěžovatel v dané chvíli hodlal brojit proti porušení záruk stanovených v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, měl to ve formuláři stížnosti jasně uvést, podobně jako to **později** učinil ve

svém stanovisku v řízení před senátem ze dne 5. listopadu 2015“. Překvalifikováním stížnostní námitky (malý) senát „z vlastní iniciativy rozšířil rozsah posouzení věci nad rámec toho, jak mu byla stěžovatelem ve stížnosti původně předložena“, a překročil svoje pravomoci. Protože soudní exekutor svoji stížnostní námitku doplnil až ve svém pozdějším stanovisku, nedodržel šestiměsíční lhůtu a takové doplnění je nepřijatelné pro opožděnost. Velký senát stížnostní námitku soudního exekutora projednal ve své původní podobě a prohlásil ji za nepřijatelnou z důvodu, že i podle něj není čl. 6 Úmluvy ve své trestněprávní větvi použitelný na kárné řízení se soudními exekutory (k tomu viz níže).

V druhé části velký senát znovu posuzoval použitelnost čl. 6 – a to jak v jeho občanskoprávní, tak i trestněprávní složce.

Ohledně občanskoprávní složky uzavřel ve shodě s předchozím rozhodnutím, že tento článek je v kárném řízení se soudními exekutory použitelný (odkázal také na obdobné závěry formulované ve věci *Bayer proti Německu*, č. 8453/04, rozsudek ze dne 16. července 2009).

V případě trestněprávní složky provedl velký senát notoricky známý Engelův test (viz *Engel a ostatní proti Nizozemsku*, č. 5100/71 a další, rozsudek ze dne 8. června 1976).

- kvalifikace deliktu dle vnitrostátního práva
- povaha deliktu

U obou těchto kritérií velký senát i ve shodě s účastníky řízení uzavřel, že kárné provinění soudních exekutorů je svojí (vnitrostátní) kvalifikací i (specifickou, nikoliv obecnou) povahou kárným deliktem – a nikoliv trestným činem.

- druh a stupeň závažnosti hrozící sankce

Velký senát konstatoval, že ačkoliv se hrozící pokuta (v té době 800 000 Kč) může zdát závažná, „není to dostatečný argument pro závěr, že se jedná o sankci ‚trestní‘ v autonomním smyslu článku 6“. Na tomto nic nemění ani skutečnost, že

⁶ Dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225231> nebo <http://eslp.justice.cz/>

soudnímu exekutorovi hrozila také sankce ve formě odvolání z výkonu exekutorského úřadu, protože taková sankce mu nebrání ve výkonu jiných právnických profesí (advokáta).

S ohledem na to, že použití čl. 6 odst. 1 ve své trestněprávní složce velký senát odmítl, prohlásil všechny stížnostní námitky soudního exekutora za nepřijatelné (nespravedlivé kárné řízení v důsledku pochybení při shromažďování, provádění a hodnocení důkazů).

1.4 Závěry

I. Na kárné řízení se soudními exekutory je použitelný čl. 6 Úmluvy „pouze“ v jeho občanskoprávní větvi.

II. Skutečnost, zda kárný senát Nejvyššího správního soudu je či není „nestranným a nezávislým soudem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, zůstala meritorně neposouzena a tato otázka je eventuálně stále otevřena.

2. Povinnosti exekutora po oddlužení povinného

2.1 Úvod

Kárný žalobce vytýkal v kárné žalobě soudnímu exekutorovi, že poté, kdy došlo k pravomocnému osvobození povinného (povinných) od placení zbytku (exekučně vymáhaných) pohledávek ve smyslu § 414 insolvenčního zákona, opakovaně včas neučinil nezbytné kroky k neprodlenému zastavení exekuce dle § 55 odst. 4 exekučního řádu.

Soudní exekutor se hájil tím, že mu žádný předpis neukládá povinnost činit z vlastní iniciativy nezbytné kroky k neprodlenému zastavení exekuce. Současně se hájil tím, že je to exekuční soud, který je povinen exekuci zastavit. Podle jeho názoru exekuční řízení pokračuje, je „pouze“ zapovězeno činit kroky k nucenému výkonu rozhodnutí.

2.2 Dílčí závěr č. 1): návrh nebo bez návrhu?

Kárný senát ve svém rozhodnutí NSS 14 Kse 1/2022-91⁷ shledal parafrázovaný právní názor soudního exekutora za výkladový exces a odmítl

jeho názor, že lze pokračovat v řízení, aniž by bylo možné exekuci provést, „*neboť to by odporovalo samotné podstatě povinnosti exekutora činit i bez návrhu úkony směřující k vedení a provedení exekuce*“ plynoucí z § 46 odst. 1 EŘ.

Podle kárného senátu má soudní exekutor povinnost činit kroky k zastavení exekuce, **a to i bez návrhu**, zjistí-li, že došlo k osvobození povinného podle § 414 odst. 1 Z.

2.3 Dílčí závěr č. 2): rychlost a účelnost postupu exekutora = 3+1

Nosný důvod celého kárného rozhodnutí formuloval kárný senát v bodu [41], když konstatoval, že „[z] *obecné povinnosti exekutora činit i bez návrhu úkony směřující k vedení a provedení exekuce dle § 46 odst. 2 exekučního řádu přitom lze dovodit, že informace o insolvenčním řízení (jeho stavu), musí exekutor aktivně a pravidelně kontrolovat*“. Soudní exekutor tedy musí podle kárného senátu **pravidelně sledovat stav všech insolvenčních řízení** vedených s povinnými účastníky se jimi vedených exekucí.

Jelikož zákon nestanoví bližší podrobnosti a nedefinuje „pravidelnost“ sledování, přistoupil kárný senát k objektivizaci doby, kterou lze považovat za přiměřenou, respektive stanovení obecné referenční doby. Současně kárný senát vytknul před závorku, že „**v každém jednotlivém případě bude zpravidla zapotřebí korekce referenční doby, a to s ohledem na konkrétní okolnosti posuzovaného případu**“.

Orientační délku objektivní referenční doby **pro kontrolu stavu** insolvence stanovil kárný senát na **3 měsíce** – a to zejména s přihlédnutím k obdobné lhůtě stanovené v ustanovení § 15a zákona č. 119/2001 Sb., v níž má exekutor činit úkony, jde-li o dražbu nemovité věci.

Pro následné úkony podle § 55 odst. 4 EŘ vedoucí k zastavení exekuce vymezil kárný senát maximální **lhůtu 1 měsíce**, neboť se dle jeho posouzení jedná o jednoduchou a rutinní činnost.

⁷ Dostupné na <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Html/710117>

Text: Mgr. Olga Černá, Mgr. Tomáš Tunkl

LDAP nejen pro Lokální desku

V rámci vývoje Centrální úřední desky a příprav nové webové prezentace Exekutorské komory bylo přijato strategické rozhodnutí o zavedení adresářového serveru, známého jako LDAP. Toto moderní řešení přináší revoluci v oblasti správy uživatelů.

LDAP (Lightweight Directory Access Protocol) si můžete představit jako protokol pro ukládání a přístup k datům na adresářovém serveru. Umožňuje centrální správu všech uživatelů, což znamená konec potřeby mít pro každý web provozovaný Komorou samostatný přístupový účet. Toto nejen zjednodušuje procesy, ale také zvyšuje bezpečnost a transparentnost v přístupu k různým službám.

Zjednodušení v přístupových údajích by mohlo být největší devízou, ale pro hlavní uživatele, jako jsou soudní exekutoři, přináší LDAP další výhodu. Mohou si snadno vytvářet účty pro své podřízené a stanovit pro ně specifická oprávnění. To jim dává větší kontrolu a flexibilitu v delegování úkolů a přístupu k informacím.

Komora také požadovala, aby k LDAP serveru bylo vytvořeno jednoduché a intuitivní rozhraní. Toto rozhraní bude součástí nového webu Exekutorské komory a nabídne uživatelsky přívětivé grafické prostředí pro snadnou správu uživatelů.

Jedním z největších přínosů tohoto nového řešení je potenciál snížit náklady na budoucí IT projekty Komory. Díky centralizované správě uživatelů pomocí LDAP zcela odpadá potřeba řešit registraci a správu uživatelů v každém novém projektu.

Vývoj adresářového serveru LDAP je jen dalším krokem Komory k modernizaci a efektivitě svých služeb, což prospěje všem jejím členům.

Jednotné přihlašování, jednotné vyvěšování

Jednotný adresář je tedy k dispozici i na Centrální úřední desce a její součásti Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k dispozici pro

nahlížení v sídle konkrétního exekutorského úřadu. Lokální desku aktuálně využívá 29 úřadů, které celkem vyvěsily 18 637 dokumentů. Protože je deska pro všechny úřady zcela zdarma, odpadá jejím užíváním náklady za platby třetím stranám. Stačí jen ověření u dodavatele softwaru, že ji zpřístupnil a napojil na informační systém kanceláře.

Uživatelé systému AURA tak už Lokální desku mohou používat. Jak nám ze společnosti potvrdil Michal Tyl: „*Napojení na Lokální úřední desku máme implementované do verze, která už je pro úřady uvolňována.*“ AVE Soft v zastoupení Jana Tkáče sděluje, že u nich nástěnku Lokální desky používá v pilotním provozu jeden zákazník a chystá se nasazení dalších.

„*Lokální úřední desku jsme vyvíjeli společně s Centrální úřední deskou tak, abychom soudním exekutorům mohli nabídnout komplexní, jednotné a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností na obou typech úředních desek ve všech případech stanovených zákonem. Splňuje tedy veškeré zákonné požadavky,*“ vypočítává její přínos Mgr. Tomáš Tunkl, předseda IT komise EK ČR.

Centrální deska oběma svými moduly plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Slouží navíc i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex. ř. Pokud má exekutor podle zákona povinnost vyvěšovat tyto výzvy, je nasnadě kroky spojit a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vše je zpracované bez zásahu do vyvěšovaného souboru, tzn. není porušena integrita vyvěšovaného dokumentu. Odpadá tak nutnost pracovat s mnoha různými systémy a zvykat si v každém na jiný postup práce. Velkou devízou je také bezpečnost, která je řešena jednotně a odpovídá nejnovějším standardům.

Obě desky, jak Centrální úřední deska, tak Lokální deska, byly vyvinuté s ohledem na intuitivní a přehledné ovládání, které vychází ze samotné praxe soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

Už jste ji vyzkoušeli?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.

Jejím užíváním **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejností k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

Text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Jmenování do exekutorského úřadu

*rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 123/2021 ze dne 10. 3. 2023
k ustanovení § 10 exekučního řádu*

V řízení o návrhu na jmenování exekutora do exekutorského úřadu, vedeném dle § 10 odst. 1 exekučního řádu, se rozhoduje pouze o právech úspěšného účastníka předcházejícího výběrového řízení na obsazení exekutorského úřadu, vedeného Exekutorskou komorou. Neúspěšnému účastníkovi výběrového řízení právo na jmenování do exekutorského úřadu nevzniklo; proto není účastníkem řízení o návrhu na jmenování exekutora do exekutorského úřadu a nemůže se tak proti rozhodnutí vydanému v tomto řízení domáhat soudní ochrany.

Ministr spravedlnosti je návrhem Exekutorské komory na jmenování konkrétní osoby do obsazovaného exekutorského úřadu, podaným dle § 10 odst. 1 věty první a druhé exekučního řádu, vázán; pokud tato osoba splňuje požadavky uvedené v § 9 a § 12 tohoto zákona, je povinen ji do exekutorské funkce jmenovat, a to bez možnosti jakékoli diskrece.

Správním orgánem rozhodujícím o návrhu na jmenování soudního exekutora do exekutorského úřadu dle § 10 odst. 1 exekučního řádu je ministr spravedlnosti, nikoliv Ministerstvo spravedlnosti.

Právo na rovný přístup k veřejným funkcím (mezi které lze zařadit též výkon funkce soudního exekutora) není vyčerpáno pouhou možností stěžovatele účastnit se výběrového řízení na tuto funkci. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již dříve

dovodil například pravomoc správních soudů přezkoumávat proces jmenování státních zástupců, neboť i ten spadá pod ústavou chráněné veřejné subjektivní právo na rovný přístup k této veřejné funkci. Dle Nejvyššího správního soudu lze tyto závěry přiměřeně vztáhnout i na proces jmenování soudních exekutorů.

Nastoluje-li stěžovatel v této souvislosti otázku možného vzniku denegatio iustitiae, je třeba jej upozornit, že za cestu k ochraně svého práva původně považoval žalobu proti rozhodnutí (usnesení) prezidia Komory o určení uchazeče, který uspěl ve výběrovém řízení podle § 65 a násl. soudního řádu správního. Stěžovatel přitom nevyužil možnost podat proti odmítavému usnesení městského soudu kasační stížnost, kde mohl být právní názor městského soudu přezkoumán; nevyužil též možnost bránit se proti zmiňovanému usnesení prezidia Komory žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu (byl-li srozuměn s právním názorem městského soudu, že nejde o soudně přezkoumatelné rozhodnutí, trval-li by však i nadále na tom, že právě proti tomuto aktu orgánu komory se měl domáhat soudní ochrany).

V rámci procesu obsazení exekutorského úřadu probíhají dvě na sebe navazující samostatná řízení, a to jednak výběrové řízení vedené Komorou, a jednak řízení o návrhu na jmenování, které se odehrává před žalovaným. Lze dodat, že toto rozdělení procesu výběru a jmenování exekutora do exekutorského úřadu odpovídá nejen jasné dikci § 10 exekučního řádu a obsahu stavovského předpisu, ale též rozdělení výkonu veřejné správy mezi orgán zájmové samosprávy (výběr uchazečů) a orgán státní správy (jmenování do veřejné funkce).

Stěžovateli, jakožto neúspěšnému účastníkovi vý-

běrového řízení, nevznikl nárok na jmenování do uvolněného exekutorského úřadu, přičemž je to právě tento nárok, který je pro posouzení účastenství v řízení o návrhu na jmenování rozhodný. V řízení o návrhu na jmenování se rozhoduje pouze o právech úspěšného účastníka výběrového řízení, tj. účastníka, kterému vzniklo na základě ukončeného výběrového řízení právo být jmenován do exekutorského úřadu (respektive právo být navržen ke jmenování), přičemž výsledkem tohoto řízení je právě již jen rozhodnutí žalovaného o jmenování navrženého účastníka do funkce soudního exekutora (za předpokladu naplnění zákonem předvídaných okolností uvedených v § 9 a § 12 exekučního řádu).

Jde o řízení o žádosti (§ 44 správního řádu), jehož účastníky je nutné (při absenci speciální úpravy) určit podle obecné úpravy správního řízení. Jsou jimi tedy žadatel, tj. Komora, jednající prostřednictvím svého orgánu – prezidia [§ 27 odst. 1 písm. a) správního řádu], a ten, kdo může být rozhodnutím přímo dotčen ve svých právech a povinnostech, tj. úspěšný účastník výběrového řízení (§ 27 odst. 2 správního řádu).

Tvrzení stěžovatele, že jeho práva byla v tomto řízení přímo dotčena, neboť žalovaný mohl a měl „zvrátit“ rozhodnutí prezidia Komory o výběru nejúspěšnějšího účastníka, nemá žádnou oporu v zákoně. Z exekučního řádu, ale ani z jiného zákona se nepodává možnost žalovaného věcně přezkoumávat výběrové řízení vedené Komorou; naopak, znění § 10 exekučního řádu jasně nasvědčuje tomu, že žalovaný je návrhem Komory vázán, a že pokud navržený úspěšný účastník výběrového řízení splňuje požadavky stanovené v § 9 a § 12 exekučního řádu, má žalovaný povinnost jej do funkce jmenovat, a to bez jakékoli možnosti diskrece. Na tom nemůže ničeho změnit pouhý fakt, že podle § 16 odst. 3 stavovského předpisu má žalovaný (na rozdíl od prezidia Komory) právo nahlížet do přílohy k protokolu o průběhu výběrového řízení, která obsahuje údaje o počtu bodů přidělených jednotlivým účastníkům členy komise včetně hodnocení (§ 13 odst. 4 stavovského předpisu).

2. Společné jmění manželů

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 5/2023 ze dne 7. 3. 2023
k ustanovení § 42 exekučního řádu

Podle právního stavu v době vzniku dluhu ze strany povinného (tedy podle právního stavu do dne 31. 12. 2013) je pro účely posouzení, zda výlučný dluh povinného lze uspokojit ze společného jmění manželů, podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství či nikoliv a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů. Z hlediska vyloučení majetku patřícího do společného jmění manželů z exekuce však není rozhodné, zda má vymáhaný závazek smluvní či jiný právní důvod, například z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou deliktním jednáním jednoho z manželů.

Nelze dovozovat, že by následek uspokojení výlučného dluhu povinného vzniklého za trvání manželství v důsledku jeho deliktního jednání byl pro manželku povinného nepředvídatelný nebo nepřiměřeně přísný. Témuž následek je vystaveno jakékoliv společné jmění manželů za účelem uspokojení závazku jen jednoho z manželů vzniklého za trvání manželství v režimu do dne 31. 12. 2013 a tento následek je judikaturou dovolacího soudu dlouhodobě dovozován.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1222/2023 ze dne 2. 5. 2023
k ustanovení § 42 exekučního řádu

„Zvláštním právním předpisem“ ve smyslu § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, na jehož základě soud posoudí, zda je majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného postižen ve větším rozsahu, je právní předpis, který byl účinný v době, kdy vznikl závazek povinného, jenž je předmětem soudního výkonu rozhodnutí. Podle přechodných ustanovení (§ 3028 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) se vznik dluhu včetně práv a povinností z něho vyplývajících řídí dosavadními právními předpisy. V tomto případě zde vymáhaný dluh povinného vznikl v roce 2011, proto se řídí ustanoveními § 143 a násl. (starého)

občanského zákoníku, v souladu s nimiž je pro účely posouzení, zda výlučný dluh povinného lze uspokojit ze společného jmění manželů, podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství či nikoliv a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů.

Naopak není relevantní skutečností, že manželství povinného a jeho dnes již bývalého manžela povinného existovalo v okamžiku vzniku závazku pouze právně, nikoliv fakticky, jakož ani skutečnost, že povinný do společné domácnosti ničeho nepřispíval nebo že z jeho podnikatelských aktivit jeho bývalý manžel neměl žádný prospěch.

*rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 64 Co 37/2023 ze dne 7. 3. 2023
k ustanovení § 42 exekučního řádu*

Podle § 32 odst. 1 exekučního řádu, ve znění účinném ode dne 1. 1. 2013, tedy ve znění platícím již cca 10 let, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, odpovídá soudní exekutor za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s činností podle tohoto zákona. Soudní exekutor odpovídá za škodu i tehdy, byla-li škoda způsobena při výkonu exekuční nebo další činnosti jeho zaměstnancem; případná odpovědnost této osoby podle zvláštních předpisů tím není dotčena.

„Zvláštním zákonem“, na který je v § 32 odst. 1 exekučního řádu odkazováno, je míněn zákon č. 82/1998 Sb., podle jehož § 3 odst. 1 písm. b) stát odpovídá za škodu, kterou způsobilý právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona (úřední osoby). Podle § 4 odst. 1 stejného zákona se za výkon státní správy podle § 3 odst. 1 písm. b) považují mimo jiné i úkony soudního exekutora při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a při činnostech vykonávaných z pověření soudu podle zvláštního právního předpisu. Podle odst. 2 se činnost soudního exekutora podle odstavce 1 považuje za úřední postup.

Činnost soudního exekutora vymezená v § 4 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. považuje za výkon veřejné moci, za jehož nesprávnost odpovídá stát,

a nikoliv souběžně s ním též sám soudní exekutor (jako tomu bylo do dne 31. 12. 2012). Přímá odpovědnost soudního exekutora za škodu upravená citovaným § 32 exekučního řádu se tak počínaje dnem 1. 1. 2013 vztahuje pouze na ostatní činnosti, v nichž soudní exekutor nejedná v pozici úřední osoby.

Provedenými důkazy bylo jednoznačně prokázáno, že žalovaný soudní exekutor postupoval při vydání exekučního příkazu v souladu se zákonem a opačný závěr ze žádného z provedených důkazů nelze dovodit. V rámci exekuce vedené proti manželovi žalobce tedy správně postihl účet žalobce, neboť z ničeho v té době nemohl usuzovat, že se na něm nenacházejí společné prostředky proto, že cca před 30 lety došlo k modifikaci zákonného režimu společného jmění manželů. Nic takového totiž ze Seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném podle notářského řádu (§ 42 odst. 1 exekučního řádu) nevyplývalo. Přestože byl povinnému exekuční příkaz doručen již dne 7. 10. 2021, teprve dne 1. 3. 2022 soudnímu exekutorovi sdělil, že bezpodílové spoluvlastnictví manželů bylo v minulosti zrušeno.

Nelze rovněž přehlédnout, že po celou dobu vedení exekuce ani manžel povinného a později ani povinný částečné zastavení exekuce kvůli tomuto důvodu nenavrhl. Stejně tak v případě doručování exekučního příkazu manželovi povinného k žádnému pochybení soudního exekutora, který na zásilce uvedl správnou adresu manžela povinného, nedošlo. Ani ze sdělení doručujícího úřadu, který na zásilce nejdříve uvedl, že adresátu byla zanechána výzva, aby si ji u něj vyzvedl, ale později po uplynutí úložní doby uvedl, že zásilku nebylo možno vhodit do poštovní schránky, nelze podle odvolacího soudu žádné pochybení soudního exekutora dovodit.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 281/2023 ze dne 19. 4. 2023
k ustanovení § 42 exekučního řádu*

Odvolací soud v nyní projednávané věci nijak nezpochybnil možnost uspokojit výlučný dluh jednoho z manželů ze společného jmění manželů

(srov. § 731 občanského zákoníku). Současně však platí, že manžel povinného se může za splnění podmínek popsaných v § 732 občanského zákoníku bránit návrhem na zastavení exekuce (§ 262a občanského soudního řádu) před tím, aby byl exekučně postižen celý majetek patřící do společného jmění manželů.

Taková situace nastala právě v projednávané věci, kde je vymáhán dluh související s protiprávním činem povinného (exekučním titulem ve věci je usnesení Městského soudu v Praze č. j. 3 T 5/2018-6719 ze dne 29. 4. 2021), kterým soud uložil povinnost k náhradě nákladů souvisejících s účastí oprávněné jako poškozené v trestním řízení a vzniklých příbráním jejího zmocněnce) a kde exekuční soud zastavil probíhající exekuci prodejem nemovité věci co do nemovité věci ze společného jmění manželů a co do zůstatku na postiženém účtu manžela druhého povinného, tj. v rozsahu přesahujícím podíl manžela – dlužníka, jaký by byl, kdyby bylo společné jmění manželů zrušeno a vypořádáno. Jde tedy o situaci, na kterou pamatuje § 732 občanského zákoníku a soud správně exekuci částečně zastavil.

---

3. Speciální inhibitorium

*rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 76/2022 ze dne 25. 4. 2023
k ustanovení § 47 exekučního řádu*

Ustanovení § 47 exekučního řádu upravuje institut tzv. speciálního inhibitoria, které spočívá v zákazu povinného nakládat po dobu trvání exekuce s jednotlivými konkrétně určenými věcmi a právy postiženými exekučními příkazy. Porušení speciálního inhibitoria je svázáno s absolutní neplatností právního jednání, kterým bylo speciální inhibitorium porušeno. Nejvyšší soud vymezil skutečnosti, jež mohou vést k závěru, že kupní smlouva, kterou povinný převedl nemovité věci postižené pravomocným exekučním příkazem na třetí oso-

bu (a porušil tak speciální inhibitorium ve smyslu § 47 exekučního řádu) není absolutně neplatná, to, že soudní exekutor ani oprávněný nebyli v žádném ohledu účastníky kupní smlouvy nebo osobami, jež by převod odsouhlasily, a oprávněným vymáhaná pohledávka (již) byla uspokojena. Nejvyšší soud dovodil, že jelikož povinný použil kupní cenu z kupní smlouvy, jejímž uzavřením porušil speciální inhibitorium, k úhradě vymáhané pohledávky včetně nákladů exekučního řízení a exekuce proto skončila vymožením, kupní smlouvu nelze považovat za neplatnou.

Jinak (obecněji) řečeno, také pro závěr, že porušení speciálního inhibitoria ve smyslu § 47 odst. 6 exekučního řádu má za následek absolutní neplatnost kupní smlouvy, kterou povinný prodal majetek postižený pravomocným exekučním příkazem třetí osobě, je právně významné posouzení stavu exekučního řízení v době takového porušení. Ostatně, stav exekučního řízení je právně významný též pro účely posouzení, zda pravomocný exekuční příkaz v době uzavření kupní smlouvy, jejímž předmětem byl majetek exekučním příkazem postižený, nějaké účinky vůbec má. To plyne přímo z dikce § 47 odst. 7 exekučního řádu, z nějž se podává, že provedením exekuce a zastavením exekuce zanikají (bez dalšího) účinky všech vydaných exekučních příkazů.

Uzavřením kupní smlouvy, jejímž předmětem je majetek postižený pravomocným exekučním příkazem, poruší povinný speciální inhibitorium ve smyslu § 47 odst. 6 exekučního řádu jen tehdy, jestliže v době uzavření kupní smlouvy stále trvají účinky exekučního příkazu.

---

4. Zastavení exekuce

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 107/2023 ze dne 1. 3. 2023
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Délka (bezúspěšně) probíhající exekuce nemůže být sama o sobě důvodem pro zastavení exekuce, tedy (respektive tím spíše) i pro dovození její nepřipustnosti, a to zvláště za situace, kdy je exekuce v posuzované věci prováděna povinným nerozporovanými srážkami z důchodu povinného a kdy je uspokojení pohledávky oprávněného perspektivní rovněž z hlediska dalších způsobů provedení exekuce, konkrétně prodejem nemovitých věcí.

Stále je třeba mít na paměti, že přirozeným smyslem exekuce je, aby byla provedena, nikoli zastavena, čemuž odpovídá i míra ochrany, jež je poskytována povinnému a která je zásadně limitována skutečností, že povinný dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem exekučního titulu uloženo.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 2884/2022 ze dne 13. 3. 2023
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Výjimečné důvody pro zastavení exekuce vyklizením nepředstavuje doba užívání vyklizovaného bytu.

Argumentuje-li dále povinný tím, že provedením exekuce by právě v jeho případě došlo k rozporu s dobrými mravy, pak opomíjí, že návrh na výkon rozhodnutí je úkonem procesně právním, jeho posuzování z hlediska rozporu či souladu s dobrými mravy jakožto morálními pravidly je tudíž nepřipadné, jelikož jde o využití možnosti vyplývající pro oprávněného (má-li za to, že povinnost nebyla splněna dobrovolně) z právního předpisu.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3363/2022 ze dne 28. 3. 2023
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Ve vykonávacím řízení již není prostor k revizi skutkových zjištění, na nichž nalézací soud postavil své rozhodnutí. Vykonávací řízení totiž neslouží k nalezení, ale k prosazení již zjištěného práva. Proto exekuční soud zásadně nemá ani možnost,

aby posoudil právní charakter přiznaného plnění jinak než v souladu s odůvodněním exekučního titulu. Skutková zjištění a jejich hmotněprávní posouzení ze strany nalézacího soudu totiž vytvářejí funkční jednotu, pro kterou reálně není možné, aby exekuční soud, aniž by mohl doplnit nebo upřesnit skutková zjištění nalézacího soudu, uzavřel, že plnění exekuční soud přiznal z nesprávného hmotněprávního důvodu.

Exekuční titul je tedy potřeba pro účely jeho nucené realizace pojímat jako celek i při posouzení, jaký je právní důvod vzniku exekvované pohledávky, jež plyne nikoliv z výroku, ale z odůvodnění exekučního titulu ve formě rozsudku. Současně Nejvyšší soud dovodil, že jedině v případě, kdy z rozhodnutí nalézacího soudu není zřejmé, podle jakého právního předpisu soud vztah mezi účastníky hodnotil (například u platebního rozkazu), učiní tak sám exekuční soud podle obsahu spisu. Exekučnímu soudu již nepřísluší závěry vyplývající z nalézacího řízení nikterak zpochybňovat nebo rozšiřovat.

Odvolací soud se v předmětné věci ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, že při posouzení, zda jde o pohledávku na náhradu škody způsobenou úmyslným porušením právní povinnosti ve smyslu § 416 insolvenčního zákona, v případě, že nalézací soud ve svém odůvodnění neozřejmil povahu exekvovaného nároku, je třeba vycházet z toho, že nalézací soud zcela převzal argumentaci žalobkyně vyplývající z jejího podání. Z žaloby vyplývá, že obchodník s plynem odstoupil od smlouvy o odběru zemního plynu, že povinný byl vyzván k úhradě vzniklé škody, rovněž mu byla zaslána upomínka k zaplacení vymáhané částky. Jestliže obchodník s plynem dle žaloby účinně odstoupil od smlouvy, nelze než dovodit, že se povinný s ukončením smlouvy obeznámil. Povinný si byl vědom, že nemá pro odběrné místo uzavřenou smlouvu na odběr plynu, že plyn nehradí, a přesto jej nadále odebíral. Povinný tedy věděl, že svým jednáním způsobí škodu, či přinejmenším byl s tímto následkem srozuměn.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3870/2022 ze dne 19. 4. 2023

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Exekuční řízení je ovládáno zásadou, podle níž exekuční soud není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost ani zákonnost exekučního titulu, jeho obsahem je vázán a je povinen z něj vycházet. Exekuční řízení je ze své podstaty určeno pouze pro faktický výkon rozhodnutí, nikoli pro autoritativní nalézání práva. Stejně tak není řízením přezkumným.

Judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu však ve zcela výjimečných případech připouští, aby exekuce byla ve smyslu § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu zastavena i v případě soudního rozhodnutí, pokud by vedla ke zjevné nespravedlnosti či byla v rozporu se samotnými principy demokratického státu. Je třeba respektovat rozdíly mezi nalézacím a vykonávacím řízením s tím, že prostor pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu se vytváří jen tehdy, když „nespravedlnost“ plnění přisouzeného exekučního titulu je již s ohledem na zcela základní okolnosti případu (k přezkumu všech okolností případu není exekuční soud povolán) natolik zjevná, že je nezbytné zasáhnout z pozic argumentačně mimořádně silných, tj. měl-li by být vykonán exekuční titul, který je svým obsahem v kolizi se základními principy demokratického právního řádu.

Odvolací soud dospěl k závěru, že vzhledem k okolnostem projednávané věci by další vedení exekuce na majetek povinného vedlo ke zjevné nespravedlnosti ve smyslu shora citované judikatury a na povinného by mělo „rdousící“ efekt. Tyto mimořádné okolnosti spatřuje především v tom, že povinný v dědickém řízení po svém otci převzal dědictví mnohem více předlužené, než mohl předpokládat (respektive než mohla předpokládat její zákonná zástupkyně), kdy na straně jedné se i přes provedenou konvokaci věřitelů původní věřitel exekvované pohledávky do dědického řízení nepřihlásil, a povinný tedy v průběhu dědického řízení o této pohledávce neměl ani nemohl mít povědomí, na straně druhé se v následně probíhajícím konkursním řízení vůči matce povinného a v tomto exekučním řízení ukázalo, že reálná hod-

nota zděděného majetku byla násobně nižší, než jak byla oceněna v dědickém řízení. Povinný měl v době dědického řízení 8 let, nemohl tedy sám nijak průběh dědického řízení ovlivnit, nadto ani jeho matce jako zákonné zástupkyni s ohledem na výše uvedené nebylo lze vyčítat případnou ledabylost při rozhodování, zda dědictví odmítnout či nikoli. Veškerý majetek, jež povinný v dědictví nabyt, již byl v exekuci zpeněžen a mimo tento majetek bylo v exekuci po povinném vymoženo 83 284,55 Kč.

Nejvyšší soud zdůrazňuje povinnost soudů chránit zájem nezletilého, aby mu byla zaručena možnost svobodně si uspořádat vlastní životní podmínky při dosažení zletilosti, což spočívá mj. též v tom, aby do dospělosti nevstupoval se závazky, jež mohou mít rdousící efekt. Takový zatěžující účinek na povinného bezpochyby má právě vymáhaný závazek z exekučního titulu (původně ve výši 12 100 057 Kč), a to i poté, kdy exekuční soud zohlednil omezení odpovědnosti za dluhy do výše ceny nabytého dědictví a exekuci zastavil pro částku 7 154 683 Kč. Nejvyšší soud proto konstatuje, že dovolací otázka předložená oprávněným, zda je možné zpětně přezkoumávat exekuční titul, nezakládá přípustnost dovolání.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 661/2023 ze dne 10. 5. 2023

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Vykonávaný výrok exekučního titulu je výsledkem aplikace pravidla procesního úspěchu při rozhodování o náhradě nákladů řízení nerozlučně spjatého s civilním soudním řízením sporným, totiž že procesně neúspěšný účastník řízení hradí náklady řízení procesně úspěšné protistrany.

Spor oprávněného s povinným panoval a nadále trvá ohledně obsahu nového prohlášení vlastníka, proto se oprávněný obrátil s žalobou o nahrazení projevu vůle povinného na soud. Exekučním titulem bylo vyhověno návrhu oprávněného a důvodem, pro který byl zamítnut návrh na vklad prohlášení do katastru nemovitostí, je skutečnost, že v něm, respektive v jeho příloze (v prohlášení

vlastníka) došlo k písařské chybě způsobené nesprávným výpočtem podílu u jednotky. Tuto chybu lze napravit dodatkem, který ovšem povinný (znovu) jako jediný ze spoluvlastníků svým obstrukčním postojem odmítá podepsat.

Za daných okolností odvolací soud správně uzavřel, že zde nejsou žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr o tom, že by provedení exekuce v daném případě vedlo v důsledku vad exekučního titulu ke zjevné nespravedlnosti či bylo v rozporu s principy právního státu.

---

5. Příkázání jiné peněžité pohledávky

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 108/2022 ze dne 25. 4. 2023
k ustanovení § 307 občanského soudního řádu a § 241 insolvenčního zákona

Provedení výkonu rozhodnutí (exekuce) tím, že poskytovatel platebních služeb (peněžní ústav) na základě exekučního příkazu vydaného soudem nebo jiným oprávněným orgánem odepíše vymáhanou pohledávku z účtu povinného (dlužníka) a vyplatí ji oprávněnému (věřiteli), není „právním jednáním povinného“ (dlužníka). Jde naopak o (s) plnění dluhu (závazku) dlužníka (povinného) vynucené státní mocí proto, že dlužník žádnou vůli dluh splnit neprojevuje, nebo dokonce projevuje vůli opačnou (dluh neuhradit).

Není-li provedení výkonu rozhodnutí (exekuce) tím, že poskytovatel platebních služeb (peněžní ústav) na základě exekučního příkazu vydaného soudem nebo jiným oprávněným orgánem odepíše vymáhanou pohledávku z účtu povinného (dlužníka) a vyplatí ji oprávněnému (věřiteli) „právním jednáním povinného“ (dlužníka), pak nejde (nemůže jít) ani o takové právní jednání dlužníka, jež má podobu opomenutí.

Podle § 235 a násl. insolvenčního zákona pak lze

odporovat jen právním jednáním (včetně opomenutí) „dlužníka“. Právním jednáním „dlužníka“ je i projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžité závazek) svému věřiteli, jelikož jde o projev vůle směřující k právnímu následku, jímž je zánik povinnosti splnit dluh (závazek).

Neúčinným právním jednáním dlužníka může být také plnění dlužníka na již splatný dluh. Prospěch, který se věřiteli dostane v důsledku takového zvýhodňujícího právního jednání dlužníka, totiž nespočívá v tom, že věřitel dostane od dlužníka více, než by mu náleželo (nebýt úpadkové situace dlužníka), ale že je poskytnutým plněním zvýhodněn proti jiným věřitelům (kteří by měli v konkursu pro účely poměrného uspokojení z nedostatečného majetku dlužníka stejné postavení jako věřitel, jehož pohledávku se dlužník rozhodl takto uspokojit).

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 388/2023 ze dne 3. 4. 2023
k ustanovení § 315 občanského soudního řádu

Příkázáním jiné peněžité pohledávky vzniká oprávněnému – při splnění všech zákonných podmínek – k pohledávce povinného za jeho dlužníkem tzv. úkojné právo vůči tomuto dlužníku (poddlužníku), a to až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství. Do závazkového vztahu mezi povinným a jeho dlužníkem úkojné právo zasahuje jen tím, že oprávněnému (nevyplatí-li poddlužník řádně a včas pohledávku) přiznává formálně právní aktivní legitimaci k tomu, aby se ve sporném nalézacím řízení domohl vlastním jménem na poddlužníku vyplacení příkázané pohledávky.

Z hlediska hmotného práva nedochází v daném obligačním právním vztahu – subjektivě (věřitelem dlužníka je nadále povinný), předmětově (určený druh plnění), obsahově (jde-li o práva a povinnosti subjektů vzniklých na základě předpisů objektivního práva) a rovněž co do jeho právního důvodu (titulu) – příkázáním pohledávky k žádné změně. Výrazem toho jsou i omezení účastníků řízení o poddlužnické žalobě týkající se hmotněprávních dispozic s předmětem řízení (srov. § 315 odst. 1, věty druhá a třetí, občanského soudního řádu).

Z uvedeného vyplývá, že poddlužnická žaloba ve smyslu § 315 odst. 1 občanského soudního řádu je důvodná, jen jestliže by žalovaný – nebýt exekučního postížení pohledávky – měl povinnost uhradit dluh povinnému v okamžiku, kdy mu bylo doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (srov. § 313 odst. 1 občanského soudního řádu); okolnost, že pohledávka se dosud nestala splatnou, popřípadě že má z téhož právního důvodu vzniknout v budoucnu, je nerozhodná.

Na základě výše citovaného lze dovodit, že oprávněný namísto povinného činí jednání potřebná k uplatnění práva (míněno pohledávky vyplývající ze závazku), které lze ztotožnit alespoň co do právního základu. V tomto případě se však o takovou pohledávku bezesporu nejedná, jak již bylo správně uvedeno soudem prvního stupně i odvolacím. Právní skutečnost, že mezi manžely došlo k rozvodu manželství, žádný právní základ pohledávky z titulu vypořádání společného jmění manželů bez dalšího nekonstituuje.

Nadto si lze jen těžko představit, že by žalobce mohl namísto žalovaného vyvolat řízení o vypořádání společného jmění manželů, které je svou povahou tzv. iudicium duplex, kdy oba jeho účastníci mají shodné procesní postavení a předem nemohou přesně předvídat konkrétní rozhodnutí soudu, tedy žalobce by nebyl schopen ovlivnit vývoj a zejména výsledek tohoto řízení.

6. Prodej nemovitých věcí

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 179/2023 ze dne 21. 3. 2023
k ustanovení § 336a občanského soudního řádu*

Soud (soudní exekutor) při hodnocení znaleckého posudku zkoumá, zda provedený úkon byl učiněn řádně, tj. zda znalec dodržel uložené zadání, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba

vypořádat, a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. Soud však nemůže přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů znaleckého posudku.

V usnesení o určení ceny nemovité věci (§ 336a občanského soudního řádu) se pak soud (soudní exekutor) musí vypořádat s námitkami a připomínkami k odhadu nemovité věci a musí uvést všechny rozhodující okolnosti, ke kterým přihlédl při určení odhadní ceny. Co se týká posouzení správnosti stanovení obvyklé ceny v konkrétní dané věci (tedy i to, zda, jaké konkrétní okolnosti a nakolik se v nyní projednávané věci skutečně promítly či nikoli do znalce stanovené obvyklé ceny), tato skutečnost již pak není otázkou právní, ale skutkovou.

V projednávané věci povinný brojí proti výsledné ceně nemovité věci a jejího příslušenství, odpovídající závěrům znaleckého posudku (úkolem posudku bylo stanovit obvyklou cenu blíže označené budovy s příslušenstvím, označit příslušenství a ocenit zjištěná věcná břemena, výměnky, nájemní práva, pachtovní práva a předkupní práva). Podle povinného znalec pochybil a výsledná cena je podhodnocená. Konkrétně vytýká znalci použití nevhodných srovnávacích objektů, ztrátu mezi podlahovou plochou a započítatelnou podlahovou plochou (použitím koeficientů), značný rozdíl mezi výslednou (obvyklou) cenou a zjištěnou „věcnou hodnotou“ oceňované nemovité věci a konečně vytýká i neurčitost vymezení příslušenství použitím označení „zpevněné plochy“ a „přípojky inženýrských sítí“.

Dovolací soud ze znaleckého posudku zjistil, že znalec nevychází při stanovení obvyklé ceny z věcné hodnoty (tj. reprodukční ceny nemovité věci snížené o přiměřené opotřebení), ale z tzv. porovnávací hodnoty. Znalec pak dostatečně přesvědčivě vysvětlil, proč nemohl vzít za rozhodující věcnou hodnotu, která je u oceňované nemovité věci značně vyšší než výnosová hodnota i než porovnávací hodnota, a to mimo jiné z důvodu, že suterén oceňované budovy (zamýšlená vinárna) se nevyužívá, není dokončený, natož pak zkolaudovaný. Výše vynaložených nákladů na pořízení se v tomto případě rozhodně nerovná obvyklé ceně. Při stanovení obvyklé ceny zohlednil zjištěná ri-

zika (umístění stavby na cizím pozemku, stavba není zapsána ani zakreslena v katastru nemovitostí, 1. podzemní podlaží budovy je rozestavěno, část budovy není zkolaudována). Znalec rozptýlil pochybnosti i ohledně namítané nevhodnosti výběru srovnávaných objektů, k čemuž mimo jiné uvedl, že povinným označené nabídky z realitní inzerce nelze použít, protože nezohledňují regionální specifika trhu ani nerozlišují mezi inzercí a skutečnými prodeji nemovitých věcí se známými parametry (například srovnatelnou velikost užitkové plochy). Ze znaleckého posudku dostatečně jasně vyplývají i důvody zkrácení celkové podlahové plochy 1. podzemního podlaží – úprava koeficientem 0,5 – vzhledem ke stávajícímu technickému stavu a možnosti využití.

Dovolací soud však shledává důvodnou námitku, že vymezení příslušenství nemovité věci není v usnesení o ceně dostatečně určité (a tedy nelze přezkoumat ani správnost jeho ocenění). Podle výroku II. usnesení soudního exekutora příslušenství nemovité věci, kterého se exekuce týká, tvoří venkovní terasa, dětské hřiště, venkovní osvětlení, oplocení, přípojky inženýrských sítí a zpevněné plochy. Ačkoli povinný poukazoval na potřebu přesnějšího vymezení předmětu dražby už ve svém odvolání, odvolací soud tuto námitku nijak nerefletoval. Zůstává tedy stále otevřena minimálně otázka, které konkrétní zpevněné plochy byly do ocenění zahrnuty, a které již nikoli. Z učiněných podání povinného je zřejmé, že v místě byly vybudovány různé pochozí i užitkové plochy včetně parkovacích stání. Bližší vymezení zpevněných ploch zahrnutých mezi příslušenství dražené nemovité věci je žádoucí o to více za situace, kdy se dražený komerční objekt nachází na cizím pozemku, nadto není ani zakreslený v katastru nemovitostí.

Na znalci bylo shromáždit podklady, provést ohledání místa a stanovit cenu obvyklou. Nemůže však zodpovědět právní otázku, co je příslušenstvím nemovité věci, kterého se exekuce týká. Je totiž věcí soudu (soudního exekutora) určit a dostatečným a logickým způsobem vysvětlit, co je příslušenstvím věci, přičemž zvažuje vždy i to, co příslušenstvím není právě proto, že jde o součást věci (ať již součástí objektu restaurace nebo součástí

pozemku odlišného vlastníka), nebo jde dokonce o samostatnou věc v občanskoprávním smyslu. Pokud jde o vymezení oceňované části vodovodního či kanalizačního vedení, lze pouze uvažovat o tom, do jaké míry vycházelo z definice vodovodní přípojky a kanalizační přípojky ve smyslu zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 336/2022 ze dne 8. 3. 2023

k ustanovení § 336k a 337h občanského soudního řádu

Účastníky exekučního řízení jsou zásadně oprávněný, povinný, případně manžel povinného. Účastníky dílčích fází exekuce jsou vedle nich též osoby, o jejichž právech a povinnostech se v dané dílčí fázi jedná, případně ti, o nichž to stanoví zákon. Zcela výjimečně dochází k tomu, že účastníci jen dílčí fáze exekuce se po dobu jejího trvání mohou stát i účastníky případného řízení o návrhu na zastavení exekuce prodejem nemovitých věcí, které se do této fáze vklínilo. Je tomu tak tehdy, když by jinak došlo k popření jejich práv, jimiž disponují v dílčí fázi exekuce.

Řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí je rozděleno do několika relativně samostatných fází, v nichž se řeší vymezený okruh otázek, přičemž pravomocné rozhodnutí, jímž je ukončen určitý úsek, je předpokladem pro další pokračování v řízení a současně vylučuje možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo rozhodnuto. Nabytím právní moci usnesení o příklepu (obdobně též předražku) a zaplacením nejvyššího podání vstupuje řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí do závěrečné fáze – rozvrhu rozdělované podstaty.

Každý úsek vykonávacího řízení vyžaduje, aby byl okruh jeho účastníků najisto postaven, přičemž v každé jednotlivé fázi je třeba účastenství dalších osob (vyjma oprávněného a povinného, kteří jsou účastníky všech úseků exekuce) posuzovat samostatně, odděleně od částí předcházejících. Vůdčím hlediskem posouzení účastenství těchto osob v ří-

zení je, zda jim právní předpisy přiznávají procesní práva, popřípadě ukládají procesní povinnosti. Nejvyšší soud v této souvislosti rovněž dovodil, že v určitých fázích exekučního řízení zákon přiznává procesní práva a povinnosti nejen oprávněnému (dalšímu oprávněnému) a povinnému, popřípadě manželu povinného, ale i dalším osobám, například plátcí mzdy, peněžnímu ústavu nebo jinému dlužníku povinného, dražitelům, spoluvlastníkům prodávané movité věci, nemovité věci nebo podniku, věřitelům povinného, oprávněným z vespolečného zástavního práva a dalším. Tyto osoby se proto rovněž stávají účastníky řízení o výkon rozhodnutí, nikoliv však v plném rozsahu, ale pouze těch jeho úseků, v nichž jim právní úprava přiznává procesní práva, popřípadě jim ukládá procesní povinnosti.

Nad rámec vymezení účastenství v řízení o výkon rozhodnutí dle § 255 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu nelze než též vycházet z obecných zásad, na kterých spočívá účastenství v řízení, totiž že účastníkem řízení je ten, o jehož právech a povinnostech má být v řízení jednáno, s tím, že „řízením“ se rozumí pouze úsek, do něhož je určitá osoba objektivně – a procesně relevantně – způsobilá zasáhnout. Splnění podmínky, aby se o právech a povinnostech určitého subjektu jednalo, je pak vyjádřeno tím, že mu právní úprava procesní práva výslovně přiznává, popřípadě mu ukládá procesní povinnosti. Ve stadiu dražby, zakončené vydáním usnesení o příklepu, je účastníkem řízení kromě oprávněného, dalšího oprávněného, povinného i vydražitel (§ 336k odst. 1 občanského soudního řádu).

Uzavřel proto, že ve fázi výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem nemovitých věcí v období po vydání usnesení o příklepu do doby, než usnesení o příklepu nabude právní moci, je vydražitel, který zaplatil nejvyšší podání, účastníkem řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce prodejem nemovitých věcí. Dále dodal, že znění § 337h odst. 3 věty první občanského soudního řádu vyjadřuje zvláštní postavení usnesení o příklepu ve vykonávacím (exekučním) řízení, které je představováno nejen jeho závažností, ale i zájmem na stabilitě poměrů, jež jsou jím založeny. Toto je ještě výrazněji vyjádřeno (a to nikoliv nově, ný-

brž dlouhodobě) v § 336k občanského soudního řádu, které umožňuje podat účinně odvolání proti usnesení o příklepu pouze ze zde vymezených důvodů a současně nedává odvolacímu soudu možnost toto usnesení zrušit. Ustanovení § 337h odst. 3 věty první občanského soudního řádu tak netvoří překážku posouzení existence případných okolností, pro které by výkon rozhodnutí měl být zastaven, ale brání pouze tomu, aby se tak dělo v dílčím řízení o zastavení výkonu rozhodnutí, a ponechává prostor na jejich posouzení výlučně v řízení o odvolání proti usnesení o příklepu.

Z ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu se také podává, že odvolání proti usnesení o příklepu dle § 336k odst. 3 písm. b) občanského soudního řádu může podat nejen dražitel, který se zúčastnil dražebního jednání, ale také dražitel, jenž se dražebního jednání nezúčastnil, neboť mu to nebylo soudem (soudním exekutorem) umožněno. Tyto závěry přitom platí obdobně i v případě odvolání proti usnesení o předražku, neboť za odvolání proti usnesení o předražku se považuje i odvolání podané proti usnesení o příklepu.

Při exekuci prodejem nemovitých věcí jsou ve fázi dražby po vydání usnesení o příklepu (předražku) přiznávána procesní práva též dražiteli, jenž se dražebního jednání nezúčastnil z důvodu, že mu to nebylo soudem (soudním exekutorem) umožněno, neboť je proti němu oprávněn podat odvolání a může docílit jiného výsledku dražby, tj. neudělení příklepu. Dražitel oprávněný podat odvolání proti usnesení o příklepu (předražku) je tedy po dobu odvolacího řízení o jeho odvolání účastníkem exekučního řízení ve fázi vydání nepravomocného usnesení o příklepu (předražku). Není-li rozhodnuto o odvolání oprávněné osoby proti usnesení o příklepu (předražku), nemohou nastat účinky spojené s pravomocným usnesením o příklepu (předražku), tj. nemůže dojít k ukončení daného úseku, které je předpokladem pro další pokračování v řízení a současně vylučuje možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo rozhodnuto.

Pokud se do této fáze exekučního řízení [v období po vydání usnesení o příklepu (předražku) do doby, než usnesení o příklepu (předražku) nabu-

de právní moci] vklíní řízení o návrhu na zastavení exekuce (prodejem nemovitých věcí), je jeho účastníkem kromě oprávněného, povinného a vydražitele (předražitele), který již uhradil nejvyšší podání, též dražitel oprávněný podat odvolání proti usnesení o příklepu (předražku), který také odvolání podal, neboť i na něj dopadá zvláštní postavení vydaného usnesení o příklepu (předražku) ve vykonávacím (exekučním) řízení, kterým jsou dotčena také jeho práva, a na které má vliv i řízení o návrhu na zastavení exekuce vklíněné do této specifické fáze vykonávacího (exekučního) řízení.

S ohledem na § 337h odst. 3 věty první občanského soudního řádu totiž má být ve fázi exekučního řízení po vydání usnesení o příklepu (předražku) existence případných okolností, pro které by jinak exekuce mohla být zastavena, posouzena v řízení o odvolání proti usnesení o příklepu, jehož účastníkem je též dražitel oprávněný podat odvolání proti usnesení o příklepu (předražku), který také odvolání podal, a nikoliv v řízení o návrhu na zastavení exekuce (prodejem nemovitých věcí).

přestože správce podniku zprávu o ceně závodu nevyhotovil, odcházel se od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Argumentace odvolacího soudu spočívající v tom, že správce podniku nemohl ovlivnit skutečnost, že bylo s povinnou zahájeno insolvenční řízení, a proto mu nevyhotovení zprávy o ceně podniku nelze z hlediska jeho nároku na odměnu přičíst k tíži, není správná, neboť správce závodu byl do své funkce ustanoven téměř tři roky před zahájením insolvenčního řízení. Vzhledem ke skutečnosti, že určení zjištěné ceny podniku je prvním krokem ke zvážení dalšího účelného postupu ve výkonu rozhodnutí, měl správce závodu více než dostatečně dlouhou dobu k vyhotovení zprávy o ceně závodu. Za této situace mu proto nelze přiznat paušální odměnu.

---

7. Postižení závodu

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 168/2023 ze dne 22. 3. 2023
k ustanovení § 338i občanského soudního řádu*

Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 26 Cdo 1351/2014 ze dne 22. 10. 2015 uzavřel, že předpokladem pro přiznání paušální odměny 45 000 Kč podle ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky č. 485/2000 Sb., o výši odměny správců podniku, způsobu jejího určení a určení náhrady jejich hotových výdajů, je podání zprávy o ceně podniku a z ní plynoucí výsledek rozhodování soudu o (ne)účelnosti dražby podniku.

Přiznal-li odvolací soud v nyní řešené věci správci podniku paušální odměnu ve výši 45 000 Kč,

Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni, člen redakční rady Komorních listů

Stalo se...

■ Exekutor mezi ženami

Pod titulkem Exekutor mezi ženami referovaly Lidové noviny dne 26. února 1932 o incidentu, který měl dohru před Okresním soudem v Přerově. Exekutor Fila, který přišel ze soudního rozkazu zabavit rolnici v Železníku Anně Minářové krávu, si všiml, že povinná má mezi listinami na stole i „knížku od banky. Protože kráva, kterou zabavil, byla už jednou zabavena, chtěl exekutor mít větší krytí na vymáhanou pohledávku. Skokem popadl knížku. Gazdyňa začala něco křičet a žádala knížku zpět. Přiběhla její dcera Anna a pak ještě jedna mladší dívka a pustily se všechny do exekutora, aby mu vzaly knížku, kterou strčil do náprsní kapsy.“ Útočnice pak střežily dveře a okno, aby jim exekutor nemohl utéci, potrhaly mu kabát a poničily hodinky. Exekutor „nečekal na další průběh, sebral hodinky a utíkal k oknu. Zachytil se stolu, převrátil jej a upadl a ke všemu ještě na něho spadla i petrolejová lampa se stolu a rozbila se. Polit petrolejem konečně oknem vyskočil.“ U soudu se ukázalo, že se nejednalo o vkladní, ale úvěrní knížku, kterou povinná nechtěla vydat proto, že se styděla za své další dluhy. Dosud netrestaným ženám soud vyměřil podmíněné tresty v délce dvou či jednoho měsíce.

■ Karikaturista Honoré Daumier

Francouzský malíř, karikaturista a sochař Honoré Victorin Daumier (1808–1879) svými kresbami karikoval francouzskou politickou scénu, justici a společnost 19. století. Není divu, že mezi jeho více než čtyřmi tisíci litografiemi jsou středem zájmu i exekuce a soudní exekutoři (huissier de justice). Sám Daumier měl vlastní zkušenost s touto profesí, v roce 1816 krátce pracoval jako úředník u soudního exekutora. V katalogu Daumierových děl, který je dostupný i z: [The Daumier Register Digital Work Catalogue](http://The-Daumier-Register-Digital-Work-Catalogue) (daumier-register.org), je pod jednou z karikatur připojen i dialog povinného s doručovatelem: „Ta osoba mě požádala, abych předal tuto kartu panu... a žádá, abyste hned přišel nahoru. – Je to dáma?... ach! Sakra ... on je soudní vykonavatel ... řekněte, že jsem dnes ráno zemřel na chřipku...“

■ Dizertace o mobiliární exekuci

Dne 30. 8. 2023 obhájil Roman Chaloupka disertační práci na téma Mobilární exekuce v kontextu moderní doby a její dopad na život povinného. Komisi předsedal Petr Liška, školitelem doktoranda byl Tomáš Dvořák, oponentkami byly Dita Frintová a Miloslava Wipplingerová, členy komise byli dále Jindřich Psutka, Přemysl Raban, Ondřej Frinta a Jan Pauly. Autor disertace podal v pěti kapitolách historický vývoj exekučního práva, věnoval se exekuci a exekučnímu řízení, zaměřil se na exekuční řízení podle exekučního řádu, analyzoval právní úpravu mobiliární exekuce a její aplikaci a komparoval českou a slovenskou právní úpravu. Roman Chaloupka složil úspěšně i státní doktorskou zkoušku a byl mu udělen titul Ph.D.

Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Zjednání prezidia EK ČR

Prázdninový čas nepřinesl očekávaný klid, spíše naopak. V Poslanecké sněmovně a na gesčních ministerstvech se řeší převod justičních pohledávek na Celní správu, Komora připravovala návrh minimální srážky ze mzdy a intenzivně jej projednává s politickými subjekty, Ministerstvo financí se dožaduje propojení Rejstříku hazardních hráčů s Centrální evidencí exekucí a alespoň malou dobrou zprávou je, že legislativní proces náhrad za zastavování bezvýsledných exekucí dospěl ke svému konci, byť tento konec není tak dokonalý, jak bychom si představovali. Přesto je možné prosazení náhrad za zastavování považovat za dílčí úspěch našeho společného snažení. Prezidium se kromě legislativy na pravidelných pracovních schůzkách věnuje i oblasti public relations, když zahájila spolupráci s novou PR agenturou.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 28. 6. 2023 – PR/34/2023

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** dodatek č. 55 k Rámcové pojistné smlouvě se společností Slavia pojišťovna a. s., který rozšiřuje oblast pojištění v oblasti dalších činností soudního exekutora.

■ 28. 6. 2023 – PR/35/2023

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** návrh smlouvy o poskytování služeb v oblasti komunikace se společností C&B Reputation Management, s. r. o.

■ 6. 8. 2023 – PR/40/2023

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** prodloužení rámcové smlouvy se společností T-Mobile Czech Republic a. s., s nastavením nových tarifů pro členskou základnu.

Bezvýsledné exekuce – nabytí účinnosti

Prezident ČR dne 10. 8. 2023 podepsal zákon, kterým se mění exekuční řád v rozsahu úpravy zastavování bezvýsledných exekucí. Podotýkáme, že se jedná o novelu, podle níž soudním exekutorům náleží paušální náhrada nákladů za zastavení bezvýsledné exekuce ve výši 750 Kč bez DPH. Novela nabyla účinnosti dne 26. 8. 2023 (zákon č. 255/2023 Sb.).

Abstract

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Execution of movable property secured by a lien or a by a collateral transfer of rights

The article analyses current legislation on a lien and collateral transfer of rights within the execution of movable property. It explains the main differences in execution sale of movables between that are secured by a lien or by a collateral transfer of rights. This text also deals with the general regulation of lien and collateral transfer of rights according to the substantive law. The article uses primary sources like the legislation itself and the jurisprudence of courts including the Constitutional court as well as the expert literature.

p. 11

Mgr. Ing. Antonín Toman

Disciplinary agenda – Strasbourg and insolvency

The article presents three interesting court decisions concerning judicial officers. In the first part, the author analyses two successive decisions of the ECtHR in *Grosam v. Czech Republic* assessing the impact of Article 6 of the European Convention on the Czech legal regulation of disciplinary proceedings against judicial officers. The second part presents the essential content of the decision of the Disciplinary Chamber of the Supreme Administrative Court dealing with the judicial officer's duty to take active steps, even without a petition, aimed at stopping the enforcement proceeding after the debtor has been released in the bankruptcy process from payment of the rest of the debt recovered in the enforcement proceeding.

p. 19

Table of Contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACT	6
3	INTERVIEW Interview with JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	7
4	ARTICLES Execution of movable property secured by a lien or a by a collateral transfer of rights JUDr. Mgr. Otakar Koutenský Disciplinary agenda – Strasbourg and insolvency Mgr. Ing. Antonín Toman LDAP is not only for the Local Board Mgr. Olga Černá, Mgr. Tomáš Tunkl	11 19 22
5	JUDISPRUDENCE Court rulings on executions Mgr. David Hozman	24
6	FROM HISTORY It happened... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	35
7	NEWS FROM THE CHAMBER From the meeting of the Presidium of EKCR Mgr. Petr Prokop Ustohal	36
8	ABSTRACT (ENG)	37
9	PRINT RUN	39

Tiráž

Padesáté páté číslo

www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 02/2023. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
 JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
 JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
 prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
 Mgr. Jan Mlynarčík
 Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
 Mgr. Pavel Tintěra
 Mgr. Ing. Antonín Toman
 Mgr. Petr Prokop Ustohal

redakce

Silvie Kratochvílová

sazba

Mgr. Olga Černá

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
 IČ: 709 40 517
 Komorní listy, Na Pankráci 1062/58,
 140 00 Praha 4

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
 e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

Serifa®
 Zdarma
 Náklad 800 ks
 Vychází čtvrtletně
 Datum vydání 30. 6. 2023

MK ČR E 19153

Registrace Ministerstva kultury ČR

ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje

Exekutorská komora České republiky

Tyto činnosti zajišťuje společnost Wolters Kluwer ČR, a. s., U nákladového nádraží 10, 130 00 Praha 3.

www.wolterskluwer.cz

Odpovědná redaktorka: PhDr. Mgr. Marie Novotná (marie.novotna@wolterskluwer.com)

Časopis je dostupný také v ASPI.

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz